

BREXIT MONITORING

Gezamenlijke nota van de NBB,
de FOD Economie en het FPB

Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr.: 0314.595.348
<https://economie.fgov.be>

tel. 0800 120 33 (gratis nummer)

facebook.com/FODEconomie

[@FODEconomie](https://twitter.com/FODEconomie)

youtube.com/user/FODEconomie

linkedin.com/company/fod-economie (tweetalige pagina)

instagram.com/fodeconomie

Verantwoordelijke uitgever: Regis Massant
Voorzitter a.i. van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Internetversie

Inhoud

Inleiding	4
1. Stand van zaken van de onderhandelingen	5
2. Economische ontwikkelingen	7
2.1. Belangrijkste vaststellingen.....	7
2.2. Economische indicatoren van het Verenigd Koninkrijk	11
2.3. Financiële markten en wisselkoersen	18
2.4. Groeivoorzichten op middellange termijn.....	22
2.5. Buitenlandse handel tussen België en het Verenigd Koninkrijk	23
2.6. Belang van de sectoren voor de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in de multilaterale stromen	31
2.7. Toegevoegde waarde van de lidstaten in de totale finale Britse vraag.....	32
3. Impactanalyse en eventuele douanerechten.....	34
3.1. Analyse van de impact van de brexit op de economische bedrijvigheid	34
3.2. Potentiële impact van de brexit op de werkgelegenheid volgens de KUL	38
3.3. Voorlopige Britse invoerrechten bij een “no deal” brexit: impact voor de Belgische uitvoer naar het VK.....	41
4. Brexit Impact Scan & Road Show.....	44
5. Bijlagen.....	47

Lijst van grafieken

Grafiek 1. Bbp naar volume.....	7
Grafiek 2. Bilaterale wisselkoers van het pond sterling, de euro en de dollar	8
Grafiek 3. Goederenverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk, 2014-2019	11
Grafiek 4. Bbp in volume in het Verenigd Koninkrijk	11
Grafiek 5. Verenigd Koninkrijk: bijdrage van de componenten van de vraag aan de groei van het bbp.....	12
Grafiek 6. Conjunctuurindicatoren PMI voor het Verenigd Koninkrijk	13
Grafiek 7. Conjunctuurindicatoren voor de verwerkende nijverheid	14
Grafiek 8. Consumentenvertrouwen: internationale vergelijking	14
Grafiek 9. Conjunctuur in de nijverheid in het Verenigd Koninkrijk: I 2012- II 2019 (januari-juni).....	15
Grafiek 10. Arbeidsmarkt in het Verenigd Koninkrijk	16
Grafiek 11. Inflatie in het Verenigd Koninkrijk, in de eurozone en in België	16
Grafiek 12. Vastgoedmarkt in het Verenigd Koninkrijk.....	17
Grafiek 13. Wisselkoersen	18
Grafiek 14. Nominale effectieve wisselkoers	19
Grafiek 15. Rentetarieven van de staatsobligaties op 10 jaar.....	19

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 16. Rentetarieven van de centrale banken	20
Grafiek 17. Effectenbeurzen: voornaamste indexen	21
Grafiek 18. Goederenverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk	23
Grafiek 19. Goederenverkeer tussen België en de rest van de wereld.....	24
Grafiek 20. Handel in “voedingsproducten” tussen België en het Verenigd Koninkrijk ..	26
Grafiek 21. Handel in “groenten en fruit” tussen België en het Verenigd Koninkrijk.....	27
Grafiek 22. Handel in “suiker en suikerwerk” tussen België en het Verenigd Koninkrijk	27
Grafiek 23. Handel in “chemische en aanverwante producten” tussen België en het Verenigd Koninkrijk	28
Grafiek 24. Handel in “medische en farmaceutische producten” tussen België en het Verenigd Koninkrijk	29
Grafiek 25. Handel in “textiel” tussen België en het Verenigd Koninkrijk.....	29
Grafiek 26. Handel in “machines en transportmiddelen” tussen België en het Verenigd Koninkrijk	30
Grafiek 27. Handel in “wegvoertuigen en andere transportmiddelen” tussen België en het Verenigd Koninkrijk	30
Grafiek 28. Integratie in de Britse waardeketen, 2015.....	32
Grafiek 29. Slechts bepaalde landen zouden zware brexit-verliezen lijden in een WHO-scenario	36
Grafiek 30. Impact op het Britse bbp van verschillende brexit-scenario's	37
Grafiek 31. Harde brexit: aantal banenverlies in de belangrijkste betrokken sectoren..	39

Lijst van tabellen

Tabel 1. Groei in % van het bbp naar volume	10
Tabel 2. Groeivoorzichten van het bbp naar volume (in %)	22
Tabel 3. Handel in goederen van België naar het VK, per productcategorie	25
Tabel 4. Relatieve aandelen van het Verenigd Koninkrijk als afzetgebied voor de uitvoer van de Belgische verwerkende nijverheid	31
Tabel 5. Impact van een harde brexit op het banenverlies in België	39
Tabel A1. Relatieve aandelen van het Verenigd Koninkrijk als afzetmarkt van de uitvoer van de Belgische verwerkende nijverheid	47
Tabel A2. Toegevoegde waarde voortgebracht in de verwerkende nijverheid in 2016	48
Tabel A3. Algemeen overzicht van de Belgische uitvoer getroffen door de voorlopige VK invoerrechten bij een “no deal” brexit.....	49
Tabel A4. Detailoverzicht van de Belgische uitvoer getroffen door de voorlopige VK invoerrechten bij een “no deal” brexit.....	50

Inleiding

Na de uitslag van het referendum van 23 juni 2016 hebben de Britten ervoor gekozen om de Europese Unie te verlaten. De uitstap voor het vertrek uit het Verenigd Koninkrijk is verlengd tot 31 oktober. Brexit zal toch niet zonder economische gevolgen zijn, ook al zijn de effecten moeilijk te becijferen door de onzekerheid die er nog heerst rond de concrete voorwaarden voor de uitstap. Naarmate de termijn nadert, lijkt het er echter op dat een vertrek zonder overeenkomst steeds waarschijnlijker wordt.

België zal door zijn nabije ligging en door zijn nauwe betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk niet immuun blijven voor die uitstap. Het Verenigd Koninkrijk is een van de belangrijkste handelspartners van de eurozone en van België. Tussen 2016 en 2018 bedroeg het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in de totale uitvoer van de Belgische verwerkende industrie gemiddeld 7,2 % (nationaal concept) en dat van de invoer 4,6 %. In de loop van de bestudeerde periode bedroeg het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in het totaal van de handelsstromen van diensten van België gemiddeld 8,6 % voor de uitvoer en voor de invoer. Naast de vraag van de uitvoer en van de invoer blijken de wederzijdse belangen van beide landen sterk verstrengd te zijn, met name wat betreft de voorraden directe buitenlandse investeringen, die niet alleen in België maar ook in het Verenigd Koninkrijk zeer groot zijn. Het Verenigd Koninkrijk blijkt voor België een belangrijk investeringsland. Desondanks is de financiële verbondenheid (aandeel DBI's afkomstig uit VK) tussen België en het Verenigd Koninkrijk kleiner dan in de buurlanden. Afgaande op de toegevoegde waarde die voortvloeit uit de finale Britse vraag blijkt het Verenigd Koninkrijk wel belangrijker voor België dan voor onze buurlanden. De brexit zal dus een impact hebben op de buitenlandse handel, maar zeker ook op de directe buitenlandse investeringen, alsook op de financiële markten. Er werd daarom beslist om een "Task Force" op poten te zetten om te kunnen antwoorden op de vragen vanuit het Belgische bedrijfsleven en die ook de minister kan informeren via de ontwikkeling en samenstelling van relevante economische analyses rond de Belgische belangen.

In het kielzog van deze "Task Force" werd een Brexit Monitoring uitgewerkt als gemeenschappelijk project van de Nationale Bank van België, het Federaal Planbureau en de FOD Economie, om de impact van de brexit op de economieën van beide landen te onderzoeken.

Deze nota omvat drie delen. Het eerste deel geeft een stand van zaken van de onderhandelingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk. Het tweede deel gaat in op de opmerkelijke feiten die naar voren komen uit de analyse van de economische ontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk op basis van de laatste economische, financiële en commerciële kortetermijndicatoren, alsook voor België voornamelijk doorheen handelsbetrekkingen en toegevoegde waarde. Het derde deel belicht de economische impact van de brexit voor zowel het Verenigd Koninkrijk als de Europese landen, evenals de impact van een no-deal exit van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie op de tewerkstelling in de belangrijkste sectoren en de douanetarieven voor België. Tot slot licht het laatste deel de Brexit Impact Scan toe, alsook de roadshow die uitgewerkt werd om de ondernemingen voor te bereiden op de brexit.

Deze nota wordt op kwartaalbasis bijgewerkt ter voorlegging aan minister Beke.

De voorliggende analyse werd afgesloten op **27 augustus 2019**. Op 5 september 2019 is het hoofdstuk over de stand van zaken van de onderhandelingen geactualiseerd om rekening te houden met de recente actualiteit.

1. Stand van zaken van de onderhandelingen¹

De onderhandelingen over het Terugtrekkingsakkoord (TA) en de Politieke Verklaring inzake de toekomstige relatie (PV) zijn afgerond in november 2018. Ondertussen verwierp het Britse Lagerhuis het TA tot driemaal toe. De “backstop”, dat een harde grens tussen Ierland en Noord-Ierland moet vermijden, blijft daarbij het struikelblok.² De EU staat open voor gesprekken over de PV, maar niet over het TA.

Op 10 april 2019 verlengde de Europese Raad het EU lidmaatschap van het VK tot 31 oktober 2019 (behoudens snellere ratificatie van het TA). Als gevolg daarvan diende het VK deel te nemen aan de verkiezingen voor het Europees Parlement, op 23 mei. Hierbij wonnen de Brexit Party en de Lib. Dem. (pro EU), terwijl Labour en, meer nog, de Conservatieven, verloren. Op 24 mei kondigde Theresa May aan dat ze ontslag zou nemen.

Op 24 juli 2019 werd Boris Johnson, na zijn verkiezing als leider van de conservatieven, de nieuwe Eerste Minister. Boris Johnson zegt voorstander te zijn van een “no-deal brexit” op 31 oktober “wanneer er geen andere opties zijn”.

In een brief aan de Voorzitter van de Europese Raad, Donald Tusk, stelt Boris Johnson voor om de backstop uit het TA te schrappen, en te vervangen door alternatieve regelingen en dat “voor zover mogelijk” voor het einde van de transitieperiode voorzien in het TA. De EU27 verwierp deze vraag en handhaafde de backstop. Kanselier Merkel gaf aan dat het aan het VK is om een werkbaar alternatief voor de backstop uit te werken (eventueel binnen de dertig dagen en dus nog voor brexit). Nadien verwees Boris Johnson naar de alternatieve regelingen voorgesteld in het rapport “Alternative arrangements for the Irish Border” van de denktank Prosperity UK.³ De Europese Commissie beschouwt dat de alternatieve regelingen voorgesteld in dat rapport in grote mate gebaseerd zijn op afwijkingen en aanpassingen van het Europees wettelijk kader. President Macron verduidelijkte dat het niet mogelijk zal zijn om een alternatief te vinden voor het bestaande TA (en dus de backstop) binnen de 30 dagen.

Het Britse Lagerhuis, waar de regering Johnson nu geen meerderheid meer heeft, heeft een wetsvoorstel goedgekeurd dat de Britse eerste minister verplicht om eventueel een nieuw uitstel van brexit te vragen als dat nodig is om een “no-deal brexit” te vermijden. Boris Johnson wil nu nieuwe verkiezingen, maar hangt daarvoor af van het Lagerhuis. Er blijft dus grote onzekerheid. Een eventuele bijkomende verlenging van de Artikel 50-periode zou een vraag van het VK vereisen, en een akkoord van de EU.

¹ Tekst afgesloten op 5 september 2019.

² Op 11 maart 2019 kwam er een juridisch bindende “interpretatieovereenkomst” over de “backstop” waarin beide partijen hun engagement benadrukten om hierover te goeder trouw te onderhandelen, en een “gezamenlijke verklaring” ter aanvulling van de PV waarin het engagement van beide partijen om tot een duurzame toekomstige relatie te komen wordt benadrukt. Daarnaast was er ook nog een unilaterale Britse verklaring waarin het land zich het recht voorhoudt om onder de Weense Conventie uit een eventuele “backstop” te stappen als blijkt dat geen toekomstige relatie kan worden gevonden die de “backstop” kan vervangen.

³ De regelingen voorgesteld in dit rapport zijn, onder andere, het gebruik van “enhanced economic zones” aan de grens, “trusted trader programma’s”, vrijstellingen voor kleine bedrijven, mobiele sanitaire en fytosanitaire checks, enz.

Het VK heeft aangekondigd dat het in deze laatste weken voor brexit niet meer zal deelnemen aan EU-vergaderingen, behalve als het gaat over enkele specifieke thema's, zoals internationale relaties, veiligheid, en financiële bijdragen.

Meer dan ooit is een no-deal brexit op 31 oktober 2019 dan ook het baseline scenario, en is het van het grootste belang om daarop voorbereid te zijn.

De Europese Commissie publiceerde op 4 september haar zesde mededeling over de voorbereidingen voor de brexit. De Commissie concludeert dat de voorbereidingen en noodmaatregelen van de EU nog adequaat zijn. De Commissie heeft tot nu toe ook honderd kennisgevingen rondgestuurd over de voorbereiding voor brexit, elk gericht op specifieke sectoren.

Na brexit, op 31 oktober 2019, zal de besluitvorming aan de Europese kant niet meer verlopen via de huidige Artikel 50-werkgroep. Het is voorlopig nog onduidelijk hoe de nieuwe brexitwerkgroep eruit zal zien.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

2. Economische ontwikkelingen

2.1. Belangrijkste vaststellingen

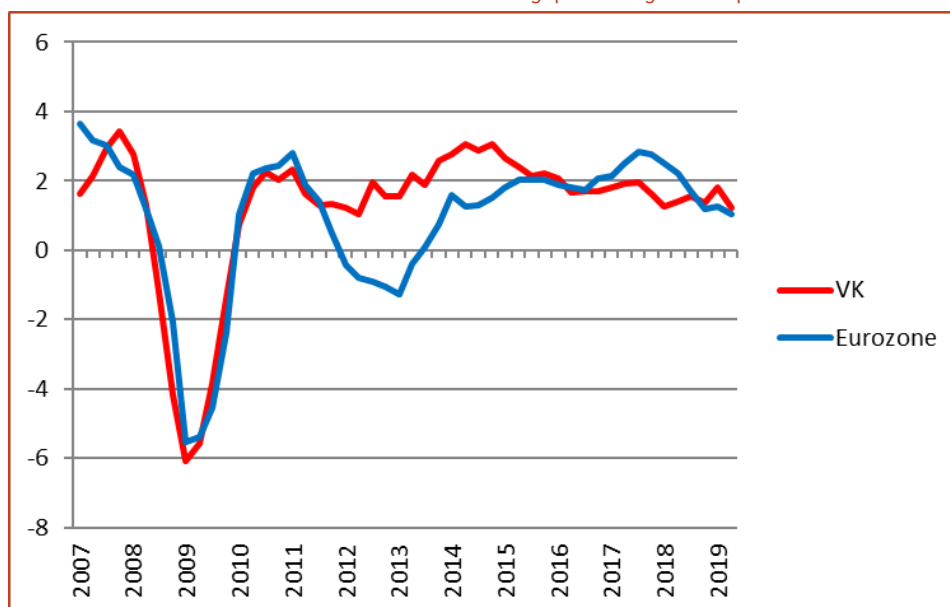
Na een geleidelijke verzwakking sinds 2015 en een daling tot onder het cijfer van de eurozone sinds 2016, bleef de **jaarlijkse groei van het bbp** in het Verenigd Koninkrijk stabiel op ongeveer 1,5 % in het tweede en het derde kwartaal van 2018. Tegelijk verzwakte de conjunctuur in de **eurozone** in de loop van 2018. Eind 2018 en begin 2019 lag het groeitempo van de bedrijvigheid zelfs (veel) lager in het eurogebied dan in het Verenigd Koninkrijk.

Dankzij impulsen van het monetaire beleid en minder strenge begrotingsdoelstellingen had de **kwartaalgroei van het bbp** in het VK in de tweede helft van 2016, net na het referendum, vrij goed standgehouden. De groei vergeleken met het jaar ervoor nam af met 2 % in het derde kwartaal van 2017 en zakte tot 1,2 % in het eerste kwartaal van 2018. Hij herpakte zich daarna en bedroeg ongeveer 1,5 % gedurende de rest van het jaar. De bedrijvigheid nam enigszins af in het vierde kwartaal van 2018 (1,4 %) door een slechte maand december, en nam opnieuw toe tot 1,8 % in het eerste kwartaal van 2019 als gevolg van de voorbereidingen in het vooruitzicht van een eventuele no-dealbrexit op 29 maart. De verlenging van de termijn uit artikel 50 tot en met 31 oktober 2019 vond haar weerslag in het tweede kwartaal van 2019, toen de groei vergeleken met het jaar ervoor daalde tot 1,2 %.

De **eurozone** van haar kant kende een vertraging van de activiteit vanaf het einde van 2017 met name als gevolg van de vertraging van de buitenlandse vraag en moeilijkheden die inherent zijn aan de automobielsector. Vooral Duitsland en Italië werden getroffen.

Grafiek 1. Bbp naar volume

(veranderingspercentages ten opzichte van hetzelfde kwartaal het jaar ervoor)

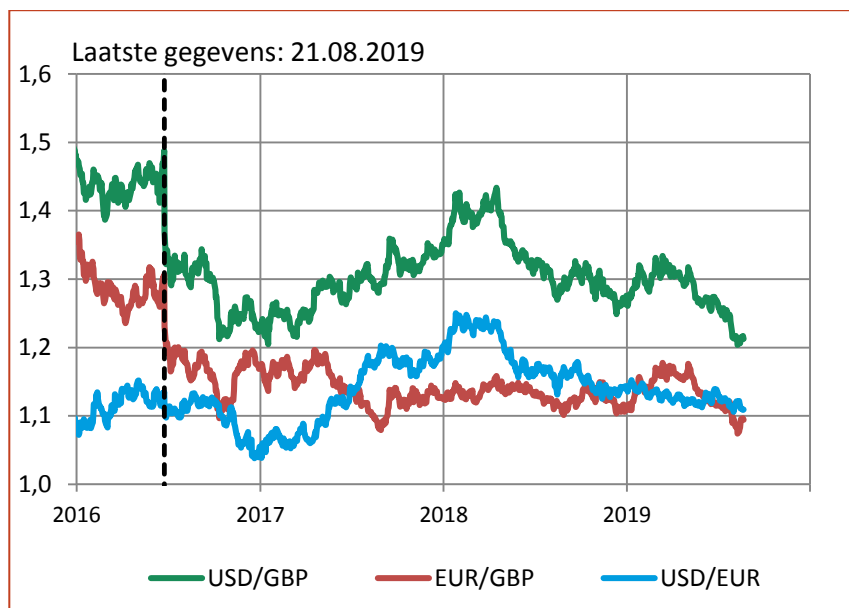
Bron: Eurostat.

Het opvallendste effect van de uitslag van het brexitreferendum was de waardevermindering van het Britse pond. Na een hoog peil bereikt te hebben in november 2015 (1,43 euro voor 1 GBP) zakte de koers van de Britse munt. Die had reeds 8,5 % verloren op 22 juni 2016 aan de

vooravond van het referendum. Die beweging versterkte zich nog onmiddellijk na het referendum. De koers daalde verder en bedroeg nog slechts 1,08 euro voor 1 GBP op het eind van de maand augustus 2017. Sinds het najaar van 2017 schommelt het pond meestal tussen 1,1 en 1,15 euro, waarbij de bewegingen een weerspiegeling zijn van de veranderingen in perceptie van de markten over de vorderingen in de onderhandelingen over de brexit en de acties van het Britse monetair beleid. Sinds het ontslag van premier Theresa May eind mei 2019, is de koers van het Britse pond aanzienlijk gedaald, tot een **nieuw laagtepunt** van 1,07 euro op 9 augustus 2019, toen Boris Johnson reeds zijn intrek had genomen in Downing Street 10, omdat de internationale investeerders van mening waren dat de kans op een no-deal was toegenomen.

Grafiek 2. Bilaterale wisselkoers van het pond sterling, de euro en de dollar

(daggegevens)

Bron: Thomson Reuters.

Onder invloed van de gestegen invoer nam de **inflatie in het VK** opnieuw toe en steeg ze in november 2017 tijdelijk uit boven de 3 %, waardoor de koopkracht van de gezinnen uitgehold werd. Naarmate de effecten van de daling van het Britse pond verzwakten, daalde de inflatie tot minder dan 2 % in januari 2019. Net als in de andere Europese economieën droeg de aanzienlijke daling van de energieprijzen eind 2018 ook bij aan die aanzienlijke vertraging van de inflatie. De binnenlandse factoren (waaronder de spanningen op de arbeidsmarkt) leidden tegelijkertijd tot sterkere loonstijgingen. Sindsdien schommelt de inflatie rond 2 %. Rekening houdend met de sterke arbeidsmarkt (zie hieronder) trok de Bank of England begin augustus 2018 haar rentevoet met 0,25 procentpunt op naar 0,75 %.

In deze context heeft de vertraging van de Britse economie, die in 2016 en 2017 aanvankelijk vooral de sectoren en componenten van de binnenlandse vraag trof, zich de daaropvolgende kwartalen uitgebreid naar de sectoren en componenten die aan de wereldwijde vraag zijn blootgesteld. Het eerste kwartaal van 2019 was uitzonderlijk en illustreerde dat er, met name door de ondernemingen, werd geanticipeerd op een eventuele no-dealbrexit op 29 maart. **Daarop volgde de eerste trimestriële daling van het bbp (-0,2 %) sinds 2012.**

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Onder de sectoren waren het in eerste instantie de op de binnenlandse economie gerichte activiteiten die vertraagden, zoals de diensten, die goed zijn voor 80 % van de Britse economie. In tegenstelling daarmee was de verwerkende nijverheid de best presterende sector in 2017: de exportbedrijven profiteerden zowel van de toegenomen buitenlandse vraag (vooral die van de eurozone, waar de conjunctuur gunstig was) als van een beter concurrentievermogen dankzij de daling van het pond sterling. Sinds begin 2018 vertraagt de verwerkende nijverheid, terwijl de diensten de basis bieden voor een vrij zwakke groei. Als gevolg van de voorbereidingen in het vooruitzicht van een mogelijke no-dealbrexit eind maart veerde de productie op in het eerste kwartaal van 2019 en daalde ze aanzienlijk in het tweede kwartaal. Uit angst voor chaos hadden verscheidene automobielconstructeurs immers hun jaarlijkse sluitingsperiode vervroegd van augustus tot april, waardoor de autoproductie in april een duik nam van 20 %. Bovendien werd het uitstel van de deadline voor de brexit tot 31 oktober 2019 negatief onthaald door de ondernemers, omdat het de periode van onzekerheid nogmaals verlengde.

Aan de vraagzijde waren de gezinsconsumptie en de bedrijfsinvesteringen aanvankelijk verzwakt. Nu ondersteunt de gezinsconsumptie enigszins de groei dankzij een nog aanzienlijke jobcreatie en de toegenomen koopkracht van de werknemers als gevolg van zowel een lichte loonsverhoging als een lagere inflatie, ondanks een groeivertraging van het consumentenkrediet. De afgelopen kwartalen, met name tijdens het eerste kwartaal van 2019, is een andere groeibevorderende factor de accumulatie van voorraden (ook al wordt een deel daarvan geïmporteerd) met het oog op de eventuele uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de EU die er had kunnen komen eind maart. Die factor heeft echter de bedrijvigheid in het tweede kwartaal van 2019 gedrukt, want uit de enquêtes bij de ondernemingen blijkt dat de meeste bedrijven van plan waren om een hoger voorraadniveau dan voorheen aan te houden. 2018 werd gekenmerkt door een geleidelijke vertraging van de export en een gestage daling van de bedrijfsinvesteringen. Ondanks een lichte opleving in het eerste kwartaal van 2019 verwacht de Bank of England een nieuwe daling van de investeringen over het jaar 2019, aangezien de investeringsplannen van bedrijven die aan de brexit zijn blootgesteld worden geremd door de onzekerheid en minder gunstige langetermijnvooruitzichten als gevolg van de brexit. Volgens de enquêtegegevens zou het nominale investeringsniveau 6 tot 14 % lager liggen dan als er geen onzekerheden over de brexit waren geweest. De vertraging van de buitenlandse vraag, zowel in het eurogebied als in de opkomende landen, drukte eveneens de uitvoer van goederen.

De arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door groei en spanningen. In april 2019 bedroeg de werkloosheidsgraad minder dan 4 %, en het aantal tewerkgestelden nam nog toe. De stijging is bijzonder uitgesproken bij vrouwen. Uit de enquêtes van de Bank of England blijkt ook dat de bedrijfsleiders iets minder grote wervingsproblemen ondervinden, maar er zijn nog steeds tekorten aan de juiste vaardigheden in talrijke domeinen en het gemiddelde weekloon blijft toenemen.

De prognoses die de belangrijkste Britse en internationale instellingen opstelden, voorspellen dat de economie van het Verenigd Koninkrijk in 2019 verder zal vertragen, zelfs als wordt uitgegaan van een soepele uittreding uit de EU via een overgangsperiode tot eind 2020, zoals voorzien in het terugtrekkingsakkoord. De gemiddelde prognose daalt zo van 1,4 % in 2018 (nog voorlopig cijfer) tot 1,3 % in 2019, ondanks de impuls in november van het begrotingsbeleid in het budget 2019. De meeste voorspellers verwachten evenwel een opleving in 2020.

Tabel 1. Groei in % van het bbp naar volume

	2016	2017	2018	2019	2020
Verenigd Koninkrijk					
IMF (juli 2019)	1,8	1,8	1,4	1,3	1,4
EC (juli 2019)	1,8	1,8	1,4	1,3	1,3
Bank of England (augustus 2019)	1,8	1,8	1,4	1,3	1,3
Office for Budget Responsibility (maart 2019)	1,8	1,8	1,4	1,2	1,4
OESO (mei 2019)	1,8	1,8	1,4	1,2	1,0
Eurozone					
EC (juli 2019)	1,9	2,4	1,9	1,2	1,4

Op het vlak van het handelsverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk uitte zich sinds 2016 de onzekerheid rond het referendum over de brexit voornamelijk in de bewegingen van de Britse munt en in de vertraging van de binnenlandse vraag van het land.

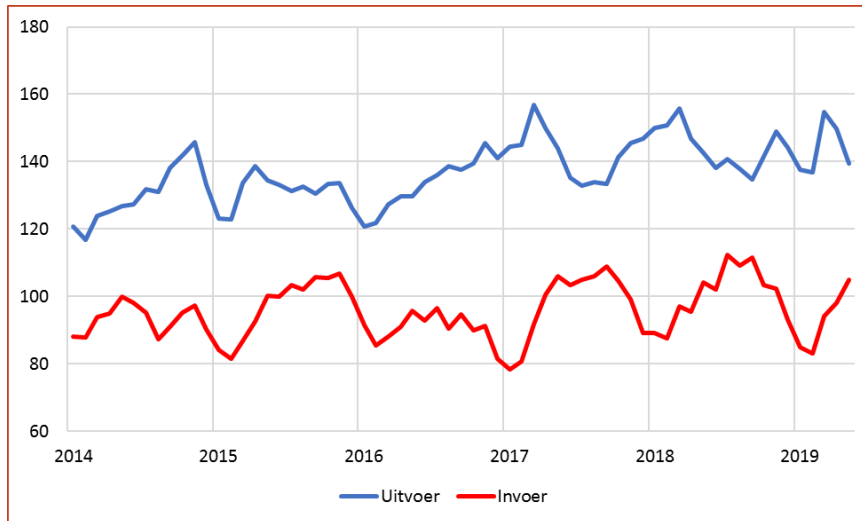
Hoewel die ontwikkelingen van invloed waren op de marktvoorwaarden van de Belgische export-bedrijven, wijzen de gegevens over de buitenlandse handel momenteel niet op een breuk in het goederenverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk. Hun jaarlijkse groei lijkt echter minder dynamisch te zijn vergeleken met andere partnerlanden van België. Naast een mogelijk effect dat in het algemeen gepaard gaat met de brexit, kan deze situatie echter ook het gevolg zijn van een productspecialisatie of een bepaald prijseffect. Het handelsoverschot van België met het Verenigd Koninkrijk blijft trouwens hoog en bedroeg ongeveer 6,4 miljard euro in 2018, vergeleken met ongeveer 6,7 miljard euro in 2017.

Er moet evenwel worden opgemerkt dat uit een analyse van de ontwikkeling van de handel in goederen blijkt dat de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk eind 2018 en begin 2019 relatief dynamisch was. Zo bedroeg de groei van de totale export van goederen (uitgedrukt in waarde) naar het Verenigd Koninkrijk respectievelijk 7,1 % en 9,9 % in het vierde kwartaal van 2018 en het eerste kwartaal van 2019 (kwartaal-op-kwartaal), tegen 2,7 % en 6,6 % voor dezelfde referentieperiode, maar voor de rest van de wereld. De eerste gegevens voor het tweede kwartaal van 2019 lijken echter te wijzen op een aanzienlijke daling van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in april en mei 2019. Die aanzienlijke daling van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in het tweede kwartaal van 2019 ten opzichte van het voorgaande kwartaal kan echter deels worden verklaard door seizoenseffecten. Een dergelijke ontwikkeling werd immers in de afgelopen twee jaar ook waargenomen. De Belgische invoer uit het Verenigd Koninkrijk zou daarentegen nog steeds toenemen.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 3. Goederenverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk, 2014-2019

(indexen naar waarde (2010=100); voortschrijdend driemaandsgemiddelde; laatste gegevens: mei 2019)

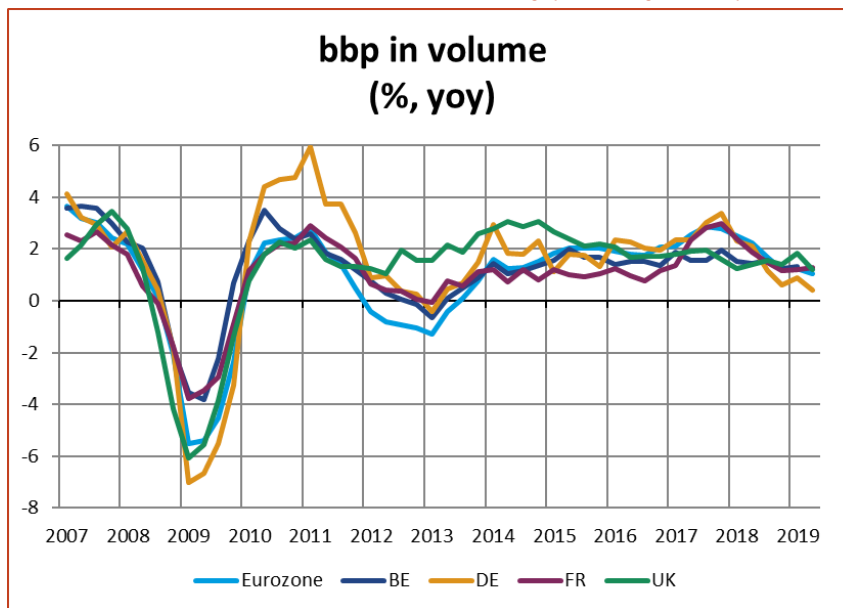

Bron: INR.

2.2. Economische indicatoren van het Verenigd Koninkrijk

Grafiek 4. Bbp in volume in het Verenigd Koninkrijk

(veranderingspercentages ten opzichte van hetzelfde kwartaal het jaar ervoor)

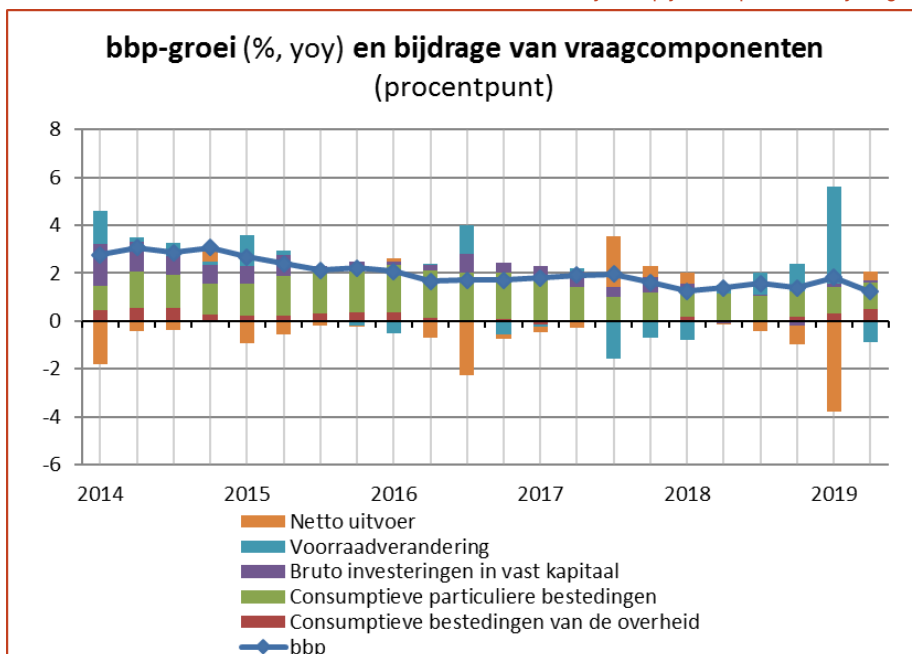
Bron: Eurostat.

In het tweede kwartaal van 2019 bereikte de groei van de economische activiteit in het **Verenigd Koninkrijk** zijn laagste niveau (1,2 %) sinds het referendum. In het eerste kwartaal van 2019 was de groei van het Britse bbp echter weer gestegen (1,8 %).

Sinds het vierde kwartaal van 2018 is de Britse groei hoger dan die in de **eurozone** op jaarbasis.

In het tweede kwartaal van 2019 was de groei van het Britse bbp lager dan die in **Frankrijk**, maar hoger dan die in **Duitsland**. Op 27 augustus 2019 was de groei van de economische activiteit voor **België** nog niet bekend.

Grafiek 5. Verenigd Koninkrijk: bijdrage van de componenten van de vraag aan de groei van het bbp
(jaar op jaar in procent, bijdrage aan de groei in procentpunt)

Bron: Eurostat.

De **binnenlandse vraag** (exclusief voorraadverandering) is de belangrijkste motor van de economische groei in het Verenigd Koninkrijk (met uitzondering van het derde kwartaal van 2017, waarin deze rol wordt gespeeld door de netto-uitvoer).

Binnen de binnenlandse vraag blijft de **privéconsumptie** het belangrijkste element, maar verliest deze geleidelijk aan dynamiek. In het tweede kwartaal van 2019 was de bijdrage aan de groei van de privéconsumptie 1,1 procentpunt.

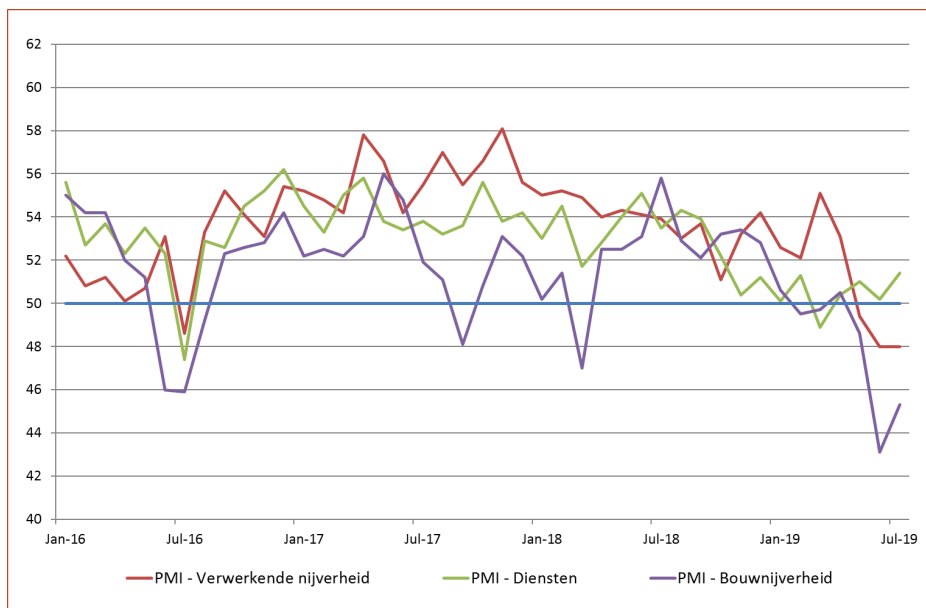
Na een daling van de economische groei in het Verenigd Koninkrijk in het vierde kwartaal van 2018 (-0,2 procentpunt), hebben de **investeringen** bijgedragen aan de economische groei in het Verenigd Koninkrijk in het eerste en tweede kwartaal van 2019 elk 0,1 procentpunt.

In het tweede kwartaal van 2019 was de bijdrage van de **netto-uitvoer** opnieuw positief.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 6. Conjunctuurindicatoren PMI voor het Verenigd Koninkrijk

(Maandgegevens)

Bron: Thomson Reuters (Markit – PMI).

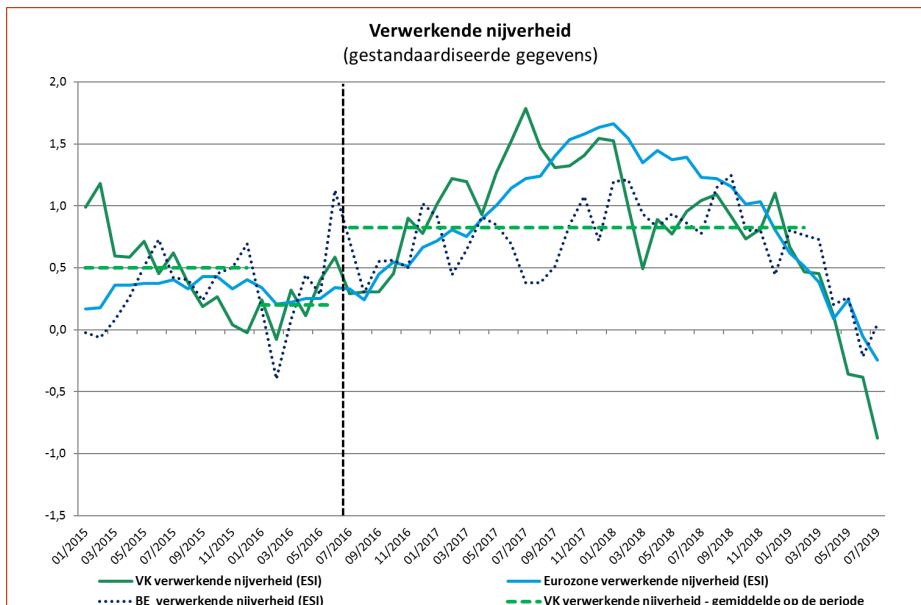
De **Britse PMI-index** (Purchasing Managers' Index), die de activiteit in de **verwerkende nijverheid** weerspiegelt, kende eind 2017 een omkering van de trend en is sindsdien gestaag gedaald, zelfs tot onder de 50 punten in mei 2019, wat wijst op een recessie.

De dalende trend in de PMI-index in de **diensten** is later begonnen dan in de industrie en hoewel de PMI-index in maart 2019 kortstondig onder de drempel van 50 punten is gedaald, is er sindsdien sprake van een stijgende trend.

Na in mei 2019 onder de lat van 50 punten gezakt te zijn, is de PMI-index in de **bouw** in juni sterk verslechterd en lijkt in juli weer te stijgen, maar blijft ver verwijderd van 50 punten.

Grafiek 7. Conjunctuurindicatoren voor de verwerkende nijverheid

(Maandgegevens, indicatoren ESI)

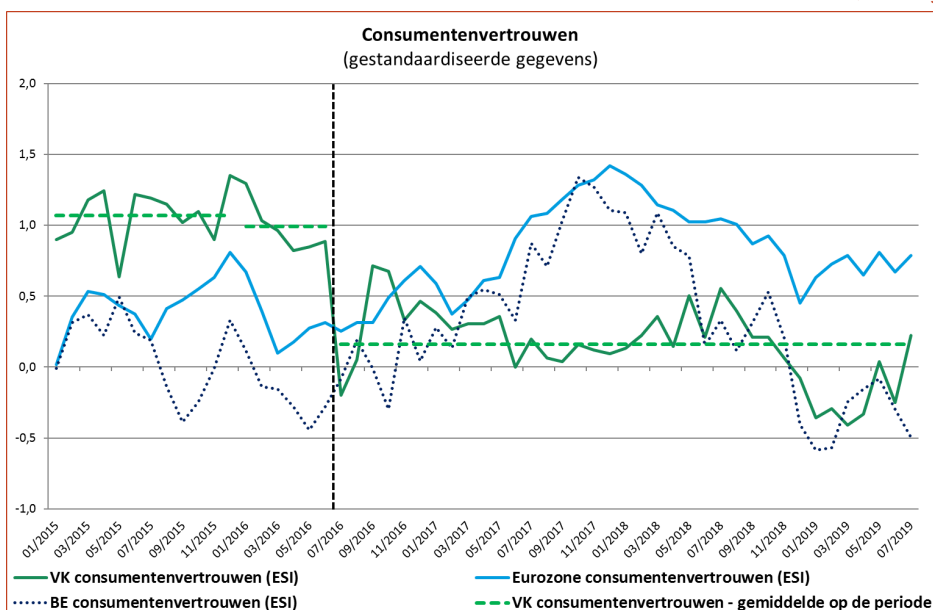
Bronnen: Thomson Reuters, Ecfm.

Sinds augustus 2017 vertoont het **Britse ondernemersvertrouwen** in de industrie, gemeten volgens de **ESI-indicator** (gestandaardiseerde gegevens), een neerwaartse trend en bereikte het zijn laagste niveau in de observatieperiode in juli 2019.

Het **vertrouwen van de ondernemers in de eurozone** kende een soortgelijke tendens als in het Verenigd Koninkrijk, hoewel de voortdurende verslechtering later (februari 2018) begon en in juli 2019 een dieptepunt bereikte.

Grafiek 8. Consumentenvertrouwen: internationale vergelijking

(Maandgegevens, ESI-indicatoren)

Bronnen: Thomson Reuters, Ecfm.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

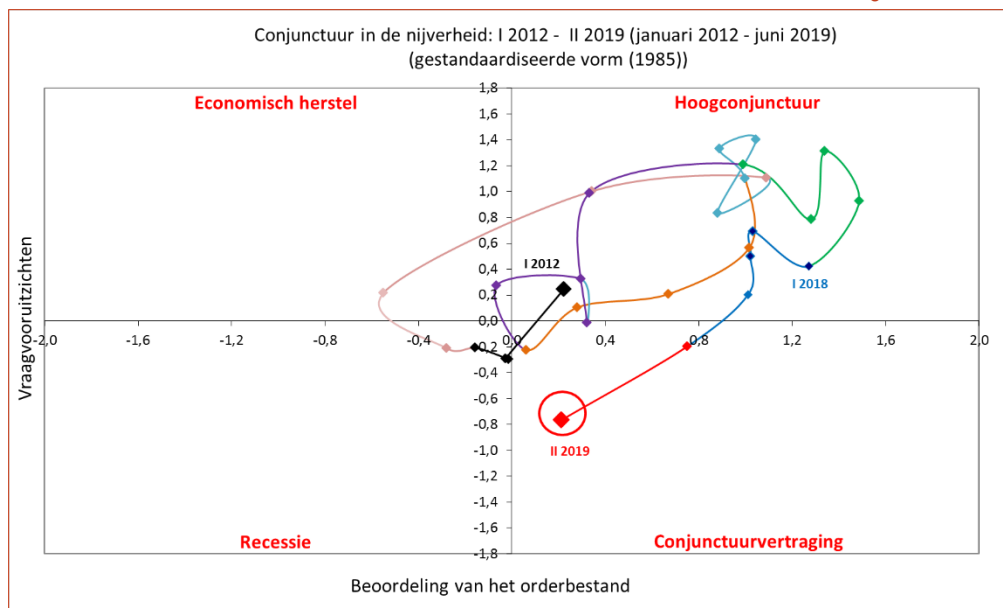
Hoewel het **Britse consumentenvertrouwen** lager is dan voor het referendum, is het in november 2018 gedaald tot onder het gemiddelde niveau van na het referendum. Sinds april 2019 is er echter sprake van een heropleving van het vertrouwen.

Als gevolg van een minder gunstig economisch klimaat is ook het **consumentenvertrouwen in België** eind 2018 verslechterd, maar is het vertrouwen van de consumenten in België wel sterker afgenomen en de opleving die in het voorjaar van 2019 werd waargenomen, was slechts van korte duur.

Het **consumentenvertrouwen in de eurozone** lijkt zich in 2019 te hebben gestabiliseerd na een verslechtering in 2018.

Grafiek 9. Conjunctuur in de nijverheid in het Verenigd Koninkrijk: I 2012- II 2019 (januari-juni)

(gestandaardiseerde vorm (1985))

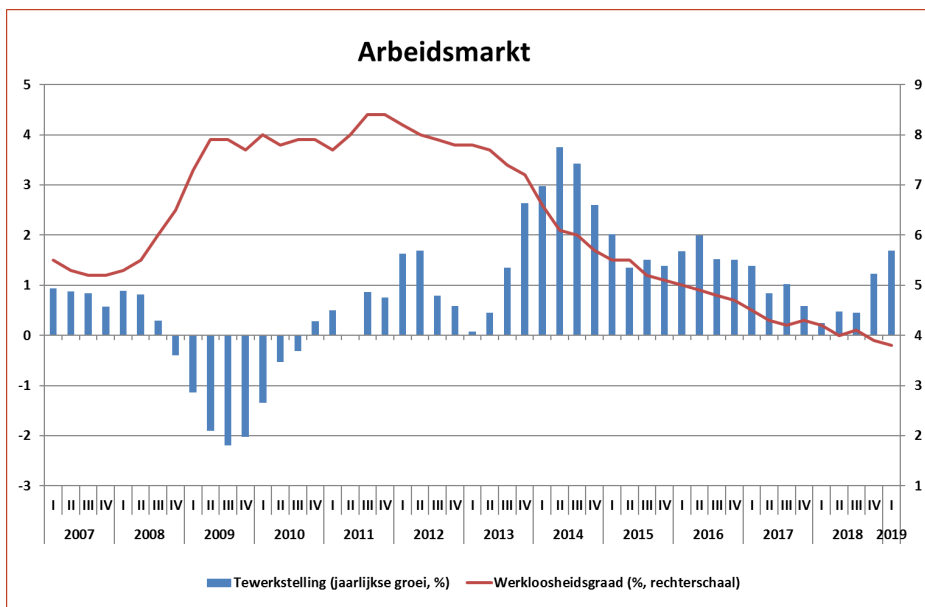
Bron: Ecfm.

De Britse ondernemers zijn vrij optimistisch geweest in de verwerkende nijverheid, die heeft geprofiteerd van het economisch herstel in de eurozone en van de toegenomen concurrentiekracht als gevolg van de waardevermindering van het Britse pond, maar zijn pessimistischer geworden over de vraagverwachtingen. De waardering van het totale orderboek is ook minder gunstig.

Grafiek 9 toont aan dat Britse ondernemers **een sterkere conjunctuurvertraging** verwachten in het tweede kwartaal van 2019.

Grafiek 10. Arbeidsmarkt in het Verenigd Koninkrijk

(kwartaalgegevens)

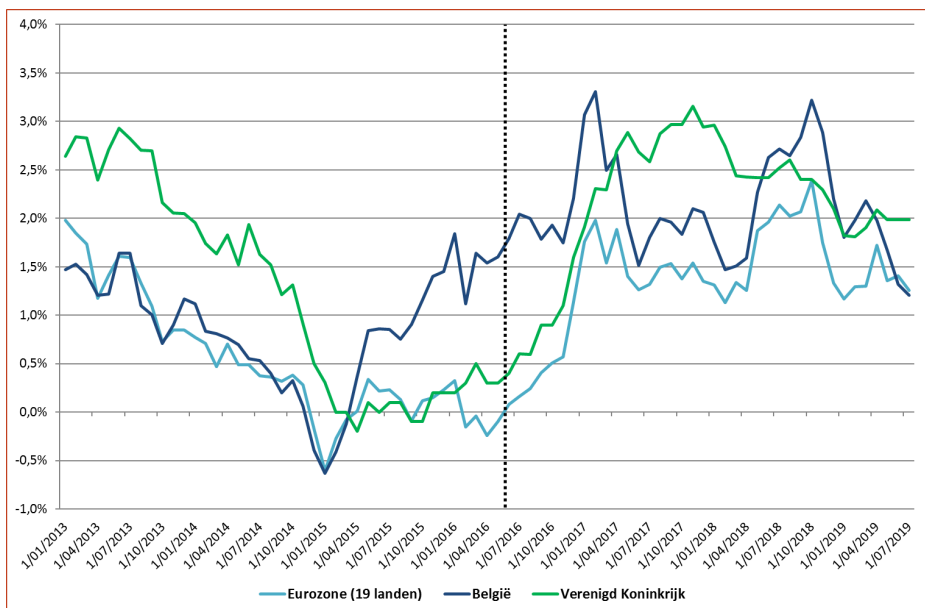
Bron: Thomson Reuters (op basis van het ONS).

Behalve in het derde kwartaal van 2017 vertraagde de groei van de **tewerkstelling** sinds het referendum tot het eerste kwartaal van 2018. Sindsdien is het sterker geworden, met een groei-percentage van 6 % in het eerste kwartaal van 2019, jaar-op-jaar.

De **werkloosheidsgraad** in het Verenigd Koninkrijk vervolgde globaal de dalende trend die ingezet was in het eerste kwartaal van 2012 en bereikte zelfs het laagste peil sinds 1975 in het eerste kwartaal van 2019 (3,8 %).

Grafiek 11. Inflatie in het Verenigd Koninkrijk, in de eurozone en in België

(HICP, maandgegevens)

Bron: Eurostat.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

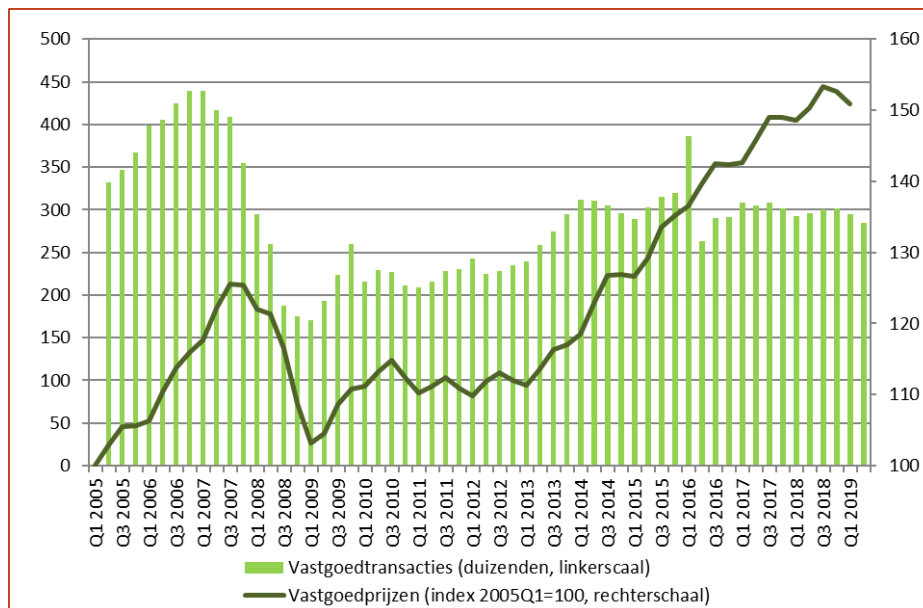
Binnen de context van de daling van het pond sterling (ten opzichte van de dollar en de euro), versnelde de inflatie in het **Verenigd Koninkrijk** vanaf november 2015.

Na een piek in november 2017 (3,2 %) is de **inflatie in het Verenigd Koninkrijk** vertraagd, maar bleef in juli 2019 hoger in het Verenigd Koninkrijk (+2 %) dan in de eurozone (+1,3 %) en in België (+1,2 %).

Ook de **Belgische inflatie** vertraagde in de laatste maanden tot het niveau van de eurozone (+1,3 % in juli 2019).

Grafiek 12. Vastgoedmarkt in het Verenigd Koninkrijk

(kwartaalgegevens)

Bron: Thomson Reuters.

Het **aantal vastgoedtransacties** daalde met 3,3 % indien het tweede kwartaal van 2019 vergeleken wordt met het eerste kwartaal van 2019 en daalde met 3,9 % indien het tweede kwartaal van 2019 vergeleken wordt met het tweede kwartaal van 2018.

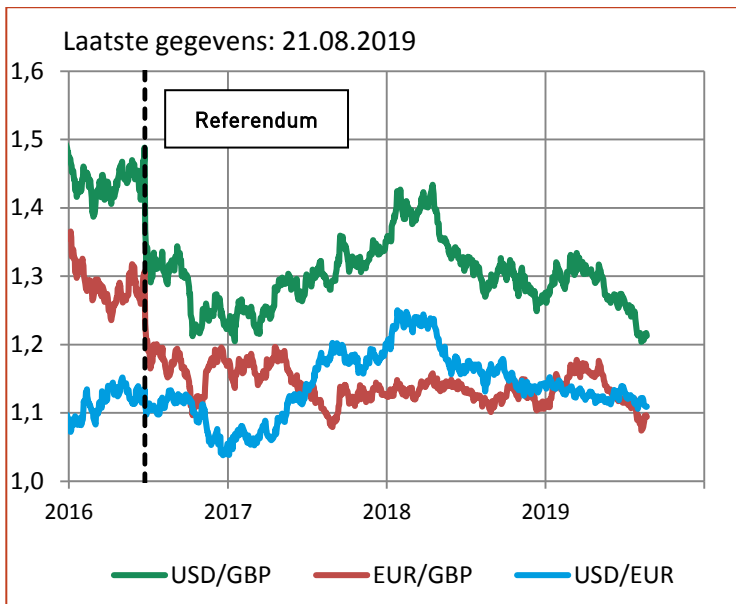
De **vastgoedprijs** daalde met 1,1 % indien het eerste kwartaal van 2019 vergeleken wordt met het vierde kwartaal van 2018 en steeg met 1,5 %, indien het eerste kwartaal van 2019 wordt vergeleken met het eerste kwartaal van 2018. Er zijn nog geen data beschikbaar voor het tweede kwartaal van 2019. De aanhoudende stijging van de huizenprijzen lijkt tot een einde te zijn gekomen, hoewel het nog te vroeg is om de omkering van de trend te bevestigen.

De Bank of England meldde in het tweede kwartaal van 2019 dat het **sentiment op de woningmarkt** verder verslechterd is, vooral door de brexit-gerelateerde onzekerheid die kopers afschrikt. Bovendien is de betaalbaarheid in Londen en het zuidoosten een knelpunt.

2.3. Financiële markten en wisselkoersen

Grafiek 13. Wisselkoersen

Daggegevens tot 21.08.2019

Bron: Thomson Reuters.

Het pond sterling is **de dag na het referendum** van 23 juni 2016 fors gedeprecieerd (een daling met respectievelijk 8,1 % en 5,8 % ten opzichte van de dollar en de euro), een beweging die zich tijdens de daaropvolgende weken voortzette.

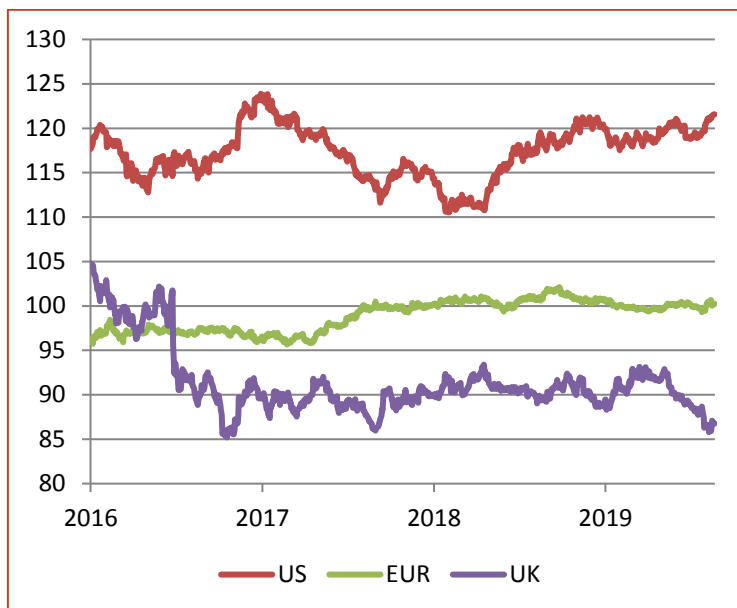
Sindsdien schommelde het pond afhankelijk van de stand van de onderhandelingen met de EU, van de politieke situatie in het Verenigd Koninkrijk, en van de onzekerheden die daar op economisch vlak uit voortvloeiden.

Het pond had zich begin 2019 tijdelijk hersteld, maar naarmate de aanvankelijk geplande datum voor de uittreding uit de EU naderde, namelijk 29 maart 2019, verzwakte het opnieuw na het ontslag van Theresa May in mei 2019 en de komst van Boris Johnson in Downing Street 10 in juli van hetzelfde jaar. **Het pond bereikte ten opzichte van de euro op 9 augustus 2019 een dieptepunt, namelijk 1,07 euro.**

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 14. Nominale effectieve wisselkoers

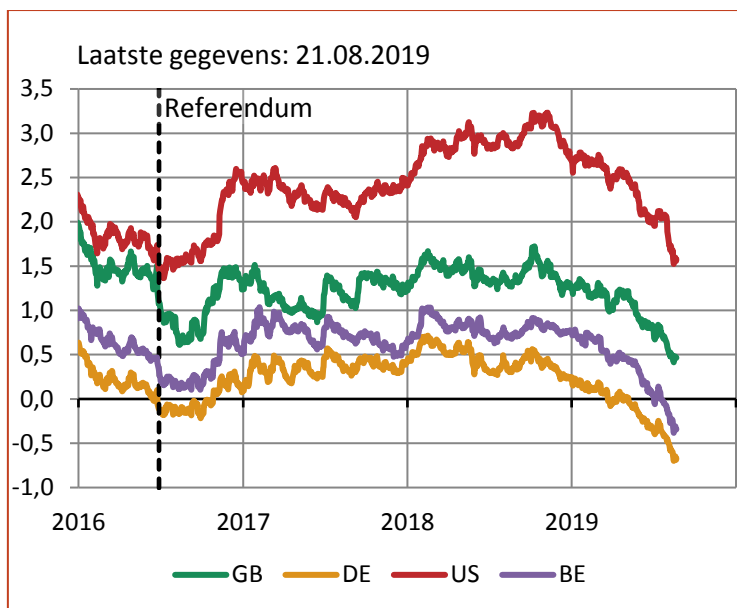
(indexen 2014=100)

Een stijging geeft een opwaardering van de valuta weer.
Bron: BRI (op basis van Thomson Reuters).

Grafiek 15. Rentetarieven van de staatsobligaties op 10 jaar

(in %)

Bron: Thomson Reuters.

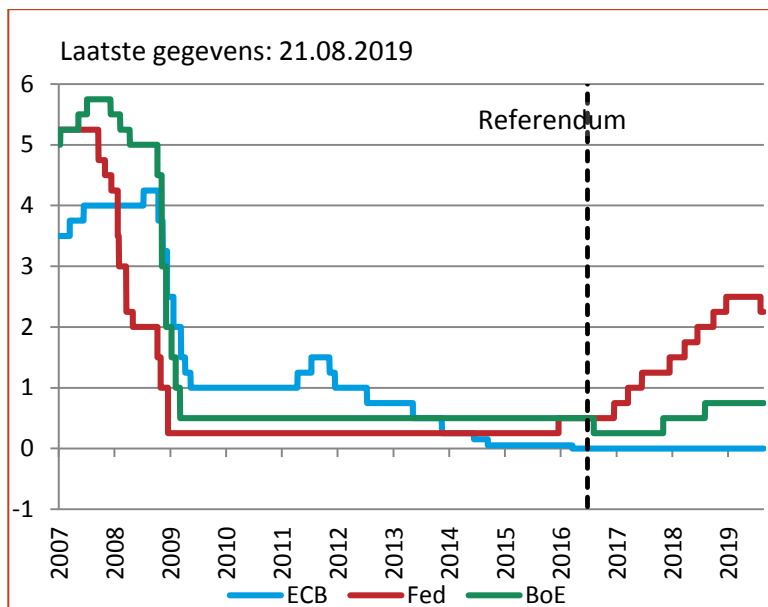
De resultaten van het Britse referendum leidden **onmiddellijk** tot een forsere daling van de rentes voor obligaties van de Britse Schatkist.

Buiten die periode, die een **permanent** neerwaarts **effect** sorteerde op de rentes van de Britse obligaties, volgden de ontwikkelingen een soortgelijke weg als die in de andere economieën.

In 2019 liepen de rentetarieven duidelijk terug, tegen de achtergrond van economische en (geo)politieke onzekerheid, ook wat het handelsbeleid betrof. In Duitsland, en vervolgens in België, werden de rentes negatief. In het Verenigd Koninkrijk bleven ze lichtjes positief.

Grafiek 16. Rentetarieven van de centrale banken

(in %)

Bron: Thomson Reuters.

Na de reacties van de financiële markten en de beurzen op de verrassende uitslag van het referendum, nam de **Bank of England** op 3 augustus 2016 diverse versoepelende maatregelen. Ze verlaagde haar basisrente met 0,25 procentpunt, breidde haar programma voor de aankoop van staatsobligaties uit, voerde een programma in voor de aankoop van bedrijfsobligaties, en startte een "Term Funding Scheme" om de transmissie van de daling van de basisrente naar de tarieven van de bankkredieten te bevorderen.

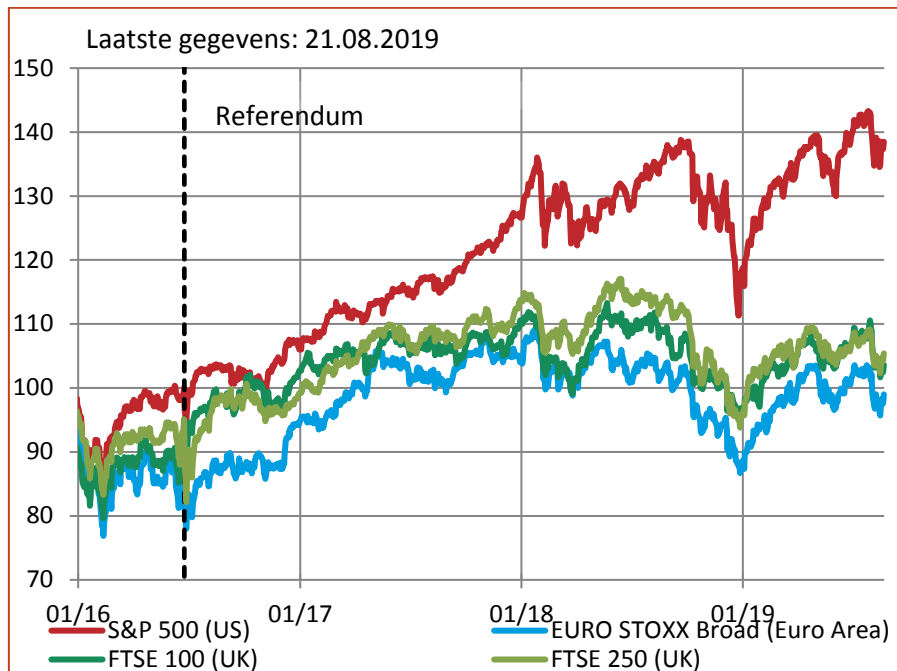
Sindsdien heeft ze haar basisrente tweemaal opgetrokken, telkens met 0,25 basispunten, namelijk in november 2017 en in augustus 2018, in een context van oplopende inflatie.

Tegen de achtergrond van de aantrekkende economie verhoogde de **Federal Reserve** van haar kant diverse malen haar basisrentes, waardoor ze de weg effende voor een normalisatie van haar beleid. In een meer onzekere macro-economische omgeving besloot de Fed in de zomer van 2019 om haar basisrente te verlagen.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 17. Effectenbeurzen: voornaamste indexen

(indexen 01.06.2015 = 100)

Bron: Thomson Reuters.

Hoewel de belangrijkste mondiale beurzen hun indexcijfers in verschillende mate zagen dalen **op het ogenblik van het referendum**, werd die schok snel geabsorbeerd.

De koersen bleven verder opleven tegen de achtergrond van de expansie in Europa.

De effectenbeurzen werden **begin 2018** door elkaar geschud, eerst door de vrees voor een snellere normalisatie van het Amerikaans monetair beleid en vervolgens door de negatieve impact van de dreiging van protectionistische maatregelen, vooral op handelsgebied.

In een context van toenemende onzekerheden zijn de effectenbeurzen **sinds medio 2018** fors gekrompen. In januari 2019 leefden ze opnieuw op, met name dankzij de herbalancering van de portefeuilles tussen aandelen en obligaties.

2.4. Groeivoorzichten op middellange termijn

Tabel 2. Groeivoorzichten van het bbp naar volume (in %)

	2016	2017	2018	2019	2020
Verenigd Koninkrijk					
IMF (juli 2019)	1,8	1,8	1,4	1,3	1,4
EC (juli 2019)	1,8	1,8	1,4	1,3	1,3
Bank of England (augustus 2019)	1,8	1,8	1,4	1,3	1,3
Office for Budget Responsibility (maart 2019)	1,8	1,8	1,4	1,2	1,4
OESO (mei 2019)	1,8	1,8	1,4	1,2	1,0
België					
IMF (juli 2019)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
EC (juli 2019)	1,5	1,7	1,4	1,2	1,2
OESO (mei 2019)	1,5	1,7	1,4	1,2	1,3
Planbureau (juni 2019)	1,5	1,7	1,4	1,3	1,3
Nationale Bank (juni 2019)	1,5	1,7	1,4	1,2	1,1
Eurozone					
IMF (juli 2019)	1,9	2,4	1,9	1,3	1,6
EC (juli 2019)	1,9	2,4	1,9	1,2	1,4
OESO (mei 2019)	1,9	2,5	1,8	1,2	1,4

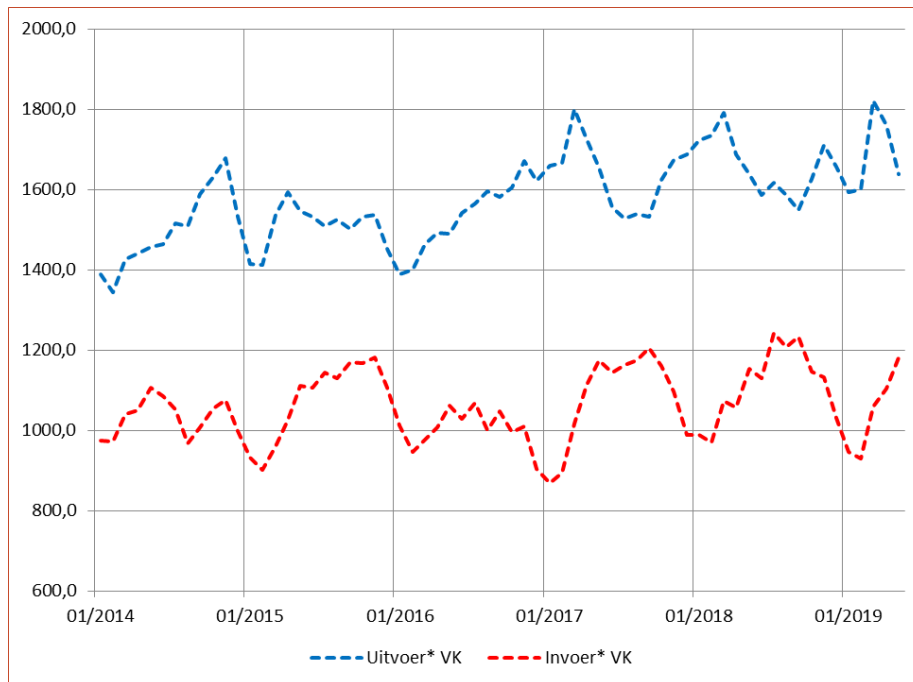
“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

2.5. Buitenlandse handel tussen België en het Verenigd Koninkrijk

2.5.1. Overzicht

Grafiek 18. Goederenverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)

Noot: * driemaands voortschrijdend gemiddelde.

Bron: INR (nationaal concept).

Sinds 2017 bedraagt de waarde van de Belgische goederenuitvoer naar het Verenigd Koninkrijk gemiddeld ongeveer 1,6 miljard euro per maand, en die van de invoer 1,1 miljard.

Het handelsoverschot van België ten opzichte van het Verenigd Koninkrijk beliep 6,4 miljard euro in 2018, tegen ongeveer 6,7 miljard in 2017.

Het naderen van de oorspronkelijke datum waarop het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie zou verlaten (29 maart 2019), lijkt tot een sterke voorraadopbouw te hebben geleid. Zo bedroeg de groei van de totale goederenuitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (uitgedrukt naar waarde) respectievelijk ongeveer 7,1 % en 9,9 % in het vierde kwartaal van 2018 en in het eerste kwartaal van 2019 (op kwartaalbasis), terwijl de wereldwijde uitvoer van België voor dezelfde referentieperiode met 2,7 % en 6,6 % toenam. Die dynamiek zou vooral ondersteund zijn geweest door de ontwikkelingen naar volume.

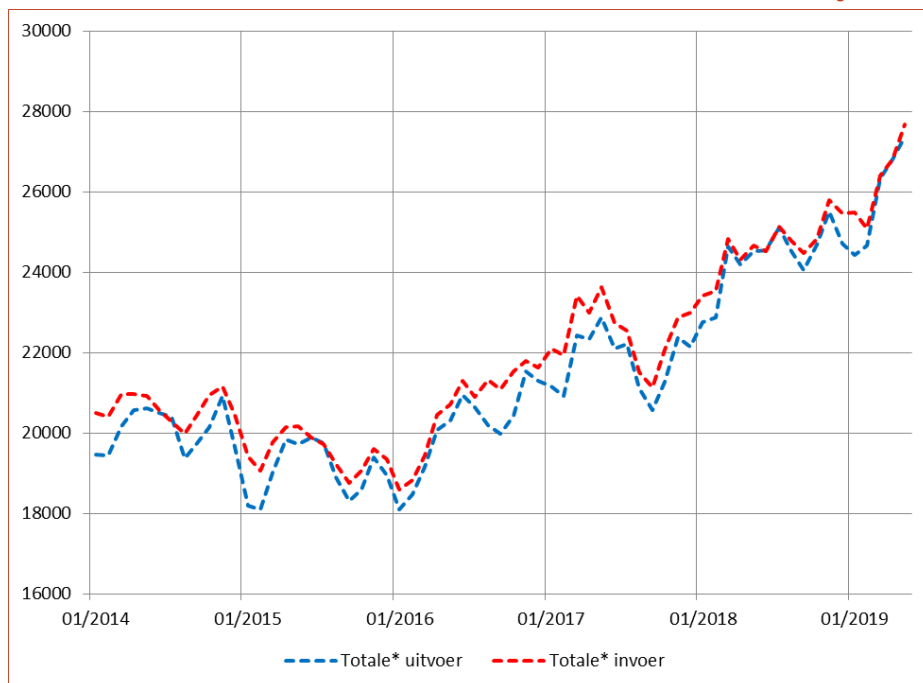
De groei werd met name opgetekend in de categorie "chemische en farmaceutische producten", alsook voor de producten uit de categorie "machines en transportmiddelen", dat zijn de twee grootste categorieën in de goederenuitvoer van België naar het Verenigd Koninkrijk.

Uit de eerste gegevens die beschikbaar zijn voor het tweede kwartaal van 2019 (april en mei) blijkt, in dit stadium, dat de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk aanzienlijk terugloopt ten

opzichte van het voorgaande kwartaal. Die vertraging kan ook deels toe te schrijven zijn aan seizoensinvloeden. **De invoer zou evenwel nog steeds opwaarts gericht zijn.**

Grafiek 19. Goederenverkeer tussen België en de rest van de wereld

Gegevens naar waarde (miljoen euro)

Noot: * driemaands voortschrijdend gemiddelde.

Bron: INR (nationaal concept).

In 2018 groeide de Belgische uitvoer naar waarde met 8,8 % ten opzichte van 2017, dat is een veel sterkere groei dan voor de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk alleen (0,1 %). Die situatie is vooral te wijten aan de aanzienlijke toename van de uitvoer van "chemische en aanverwante producten", die meer dan 30 % van de Belgische goederenuitvoer vertegenwoordigt, in het bijzonder naar Duitsland, maar ook door de prijsstijging voor energiedragers.

Evenzo vertoonde **de Belgische invoer van goederen naar waarde vanuit de rest van de wereld** een positieve en krachtiger groei dan de invoer uit het Verenigd Koninkrijk alleen, namelijk met 7,3 % **in 2018** ten opzichte van 2017. Die forse toename van de Belgische invoer van goederen is met name toe te schrijven aan de stijging van de netto-energiefactuur tijdens die periode.

Al met al nam de Belgische goederenuitvoer en -invoer naar/uit de rest van de wereld **tijdens de eerste vijf maanden van 2019**, in vergelijking met de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar, toe met respectievelijk 10,2 % en 10,0 %, wat leidde tot een licht negatief handelssaldo ten belope van zowat 0,5 miljard euro (na een tekort van 0,6 miljard euro tijdens de eerste vijf maanden van 2018).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

2.5.2. Volgens productcategorie

Deze sectie geeft een opsplitsing (SITC) tussen de belangrijkste categorieën van goederen, met de klemtoon op categorieën die als prioritair voor opvolging gelden, meer bepaald voedingsmiddelen en dranken, chemische en farmaceutische producten, machines en vervoer-materieel.

Tabel 3. Handel in goederen van België naar het VK, per productcategorie

	Wijziging in %							
	2015-2016		2016-2017		2017-2018		Januari-Mei 2018-2019	
	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer
Totaal	3,1	-9,0	5,9	10,1	0,1	2,6	-1,8	-0,9
0 - Voedselproducten en levende dieren	0,9	9,8	2,1	24,3	1,5	9,2	9,4	-4,0
1 - Dranken en tabak	-25,6	-3,4	25,9	0,0	12,3	33,8	8,8	20,7
2 - Niet-eetbare grondstoffen, met uitzondering van brandstoffen	-8,5	29,3	2,5	-4,5	7,8	5,6	29,0	115,5
3 - Minerale brandstoffen, smeermiddelen en aanverwante producten	-19,1	-37,5	53,2	51,7	21,0	7,2	-56,5	3,4
4 - Oliën, vetten en wassen van dierlijke of plant-aardige oorsprong	3,5	48,3	6,2	85,9	2,1	4,7	1,1	28,1
5 - Chemische en aanverwante producten, n.e.g.	30,7	2,4	14,3	7,9	4,2	4,4	-3,2	0,1
6 - Vervaardigde artikelen die hoofdzakelijk naar grondstof zijn ingedeeld	-7,3	-7,4	4,3	3,8	-0,5	3,8	15,5	-3,5
7 - Machines en transportmiddelen	0,8	-7,9	-4,2	-2,8	-4,8	1,3	5,0	-8,2
8 - Diverse fabricaten	-4,4	15,3	6,4	3,4	3,3	-17,0	21,4	-9,1
9 - Artikelen en transacties die niet elders in SITC zijn ingedeeld	16,2	-67,4	-26,8	113,0	-99,7	-51,4	-49,4	301,8

Bron: INR.

Blijkbaar hangt de geringe groei van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in 2018 vooral samen met de categorie "machines en transportmiddelen", die tussen 2017 en 2018 met ongeveer 4,8 % daalde, terwijl deze categorie goederen bijna 30 % van de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk vertegenwoordigt. Binnen die categorie van goederen verklaart het verloop van de categorie "wegvoertuigen" deze daling. Daartegenover is de uitvoer van de categorie "chemische en aanverwante producten", net als de ontwikkeling van de totale Belgische uitvoer over de hele wereld, ook naar het Verenigd Koninkrijk, aanzienlijk toegenomen, namelijk met ongeveer 4,2 %, terwijl ze de tweede categorie van goederen vertegenwoordigt die naar het Verenigd Koninkrijk worden uitgevoerd (ongeveer 25 %).

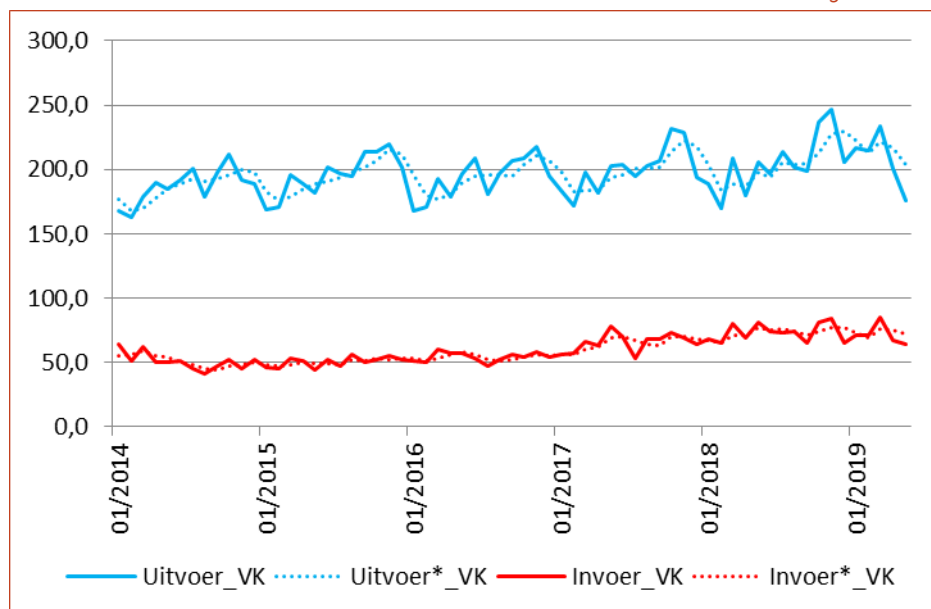
Belangrijk is dat de belangrijke bewegingen die waargenomen werden voor bepaalde andere categorieën van producten zoals "dranken en tabak" in hun perspectief geplaatst moeten worden, want die laatste categorie vertegenwoordigt slechts een relatief beperkt deel van de uitvoer (1 %) en van de invoer (1 %) in het totale goederenverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk, waardoor veranderingen in bedragen van slechts enkele miljoenen tot grote veranderingen leiden in termen van groeicijfer. Concreet gaat het bij de toename van de uitvoer en van de invoer van de twee productklassen uit de laatste categorie voornamelijk om tabaksproducten, die een aanzienlijke groei kenden. Daarnaast is de aanzienlijke groei van de Belgische uitvoer tussen België en het Verenigd Koninkrijk van goederen uit de categorie "minerale brandstoffen, smeermiddelen en aanverwante producten" voornamelijk toe te schrijven aan de gestegen uitvoer van gasproducten en olieproducten - met name als gevolg van de stijging van de prijzen voor deze

producten - die in de loop van 2018 ook de belangrijkste oorzaak waren van de stijging van de invoer uit het Verenigd Koninkrijk.

2.5.2.1 Voedingsproducten

Grafiek 20. Handel in “voedingsproducten” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

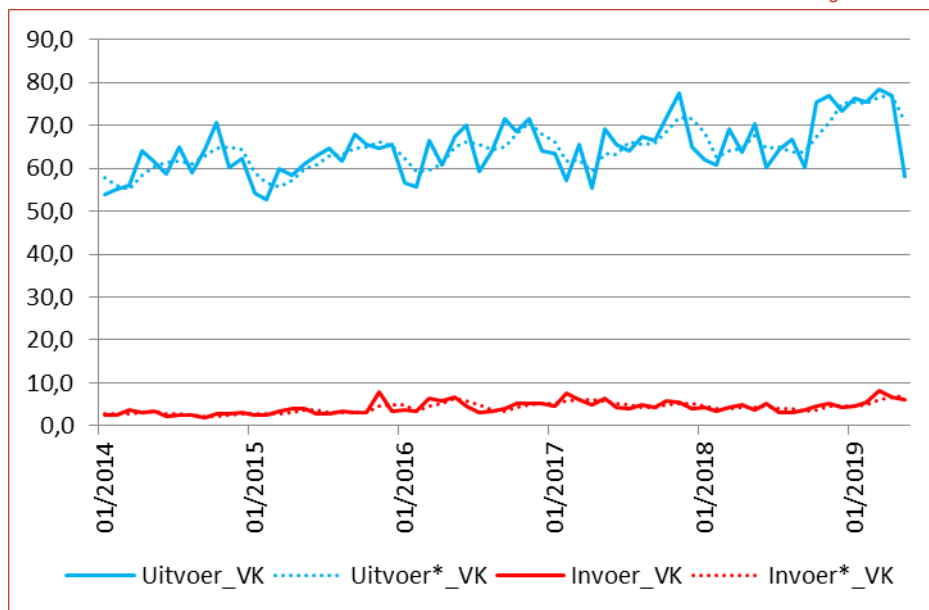
1. Gegevens volgens de classificatie SITC_1 (aggregatie van de productcategorieën: “voedingsproducten en levende dieren” en “Dranken en tabak”).

Bron: INR (nationaal concept).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 21. Handel in “groenten en fruit” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

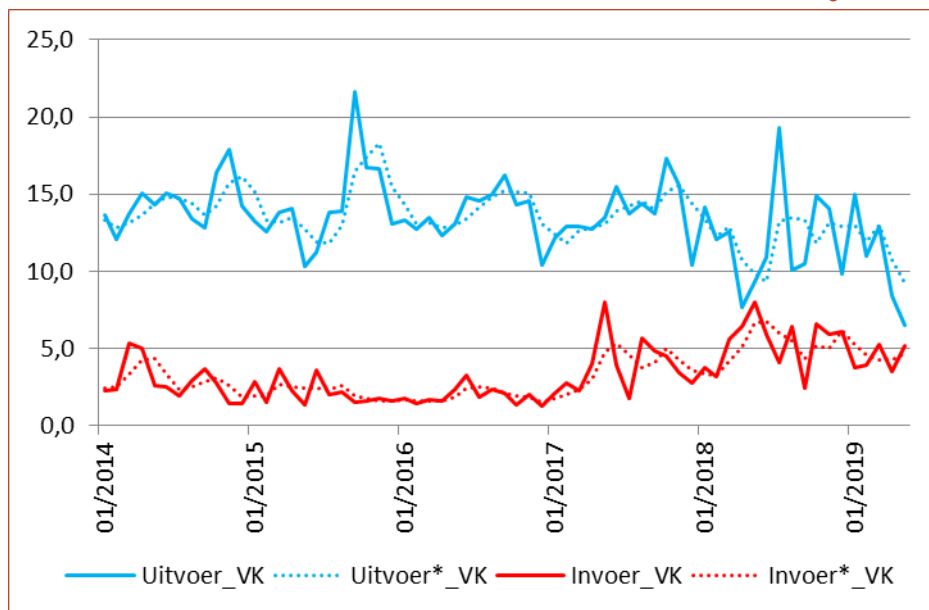
Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

1. Gegevens volgens de classificatie SITC_2 (“groenten en fruit”).

Bron: INR (nationaal concept).

Grafiek 22. Handel in “suiker en suikerwerk” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

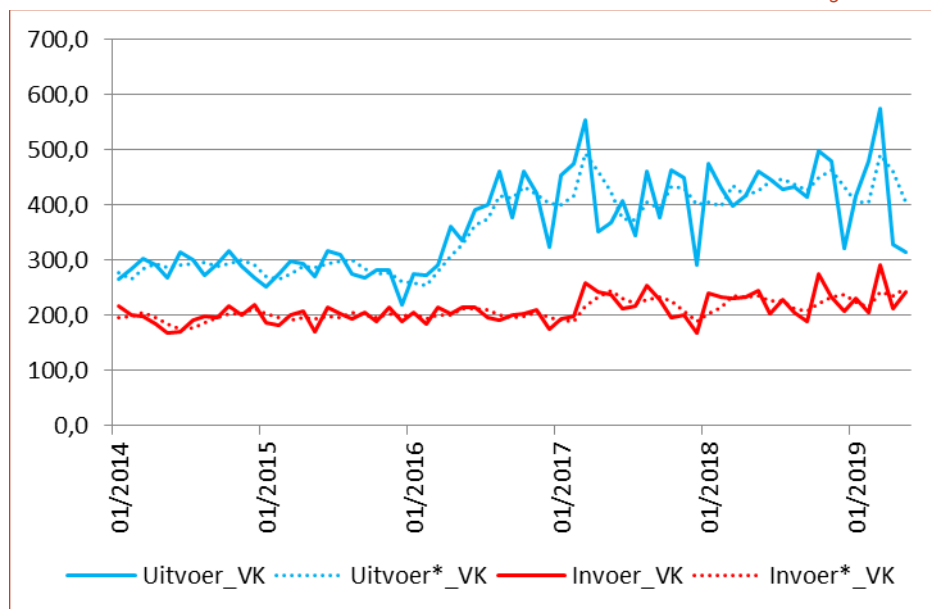
1. Gegevens volgens de classificatie SITC_2 (“suiker, suikerwerk en honing”).

Bron: INR (nationaal concept).

2.5.2.2 Chemische en farmaceutische producten

Grafiek 23. Handel in “chemische en aanverwante producten” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

1. Gegevens volgens de classificatie SITC_1 (“chemische en aanverwante producten”).

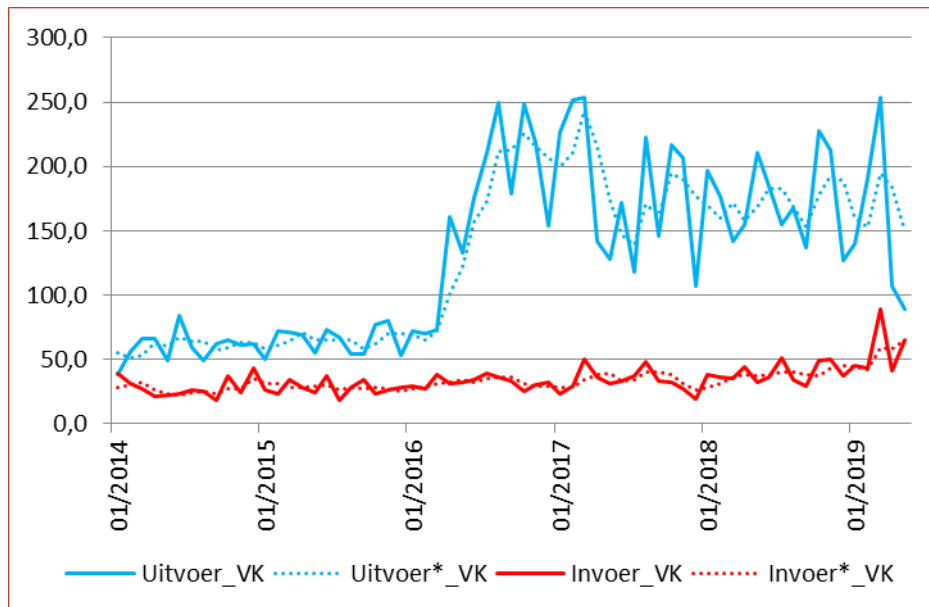
Bron: INR (nationaal concept).

De stijging van de uitvoer van goederen in 2016 houdt niet rechtstreeks verband met de brexit, maar met de reorganisatie van de activiteiten van een firma uit de farmaceutische sector (zie hieronder de categorie specifieke producten “medische en farmaceutische producten”).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 24. Handel in “medische en farmaceutische producten” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

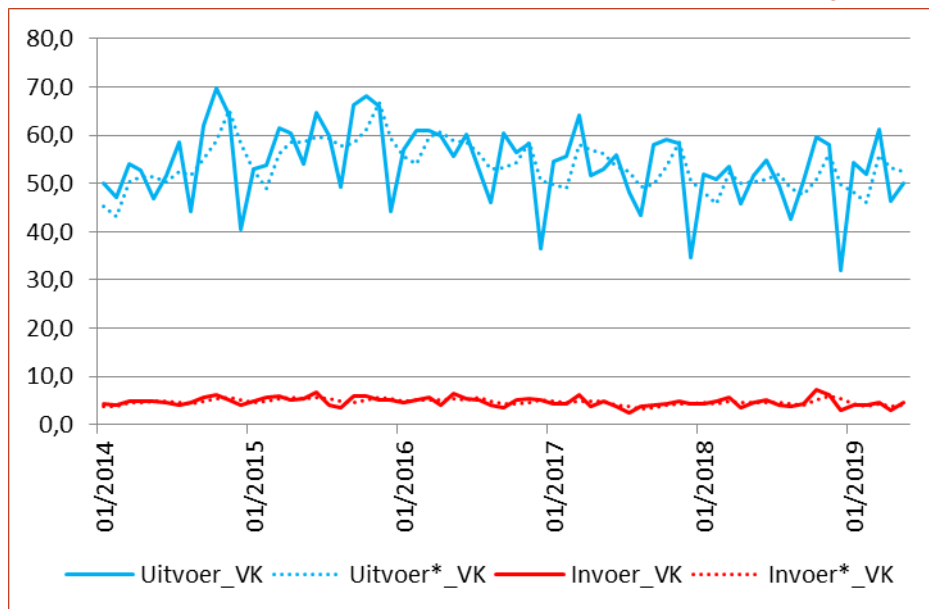
1. Gegevens volgens de classificatie SITC_2 (“medische en farmaceutische producten”).

Bron: INR(nationaal concept).

2.5.2.3 Textielproducten

Grafiek 25. Handel in “textiel” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

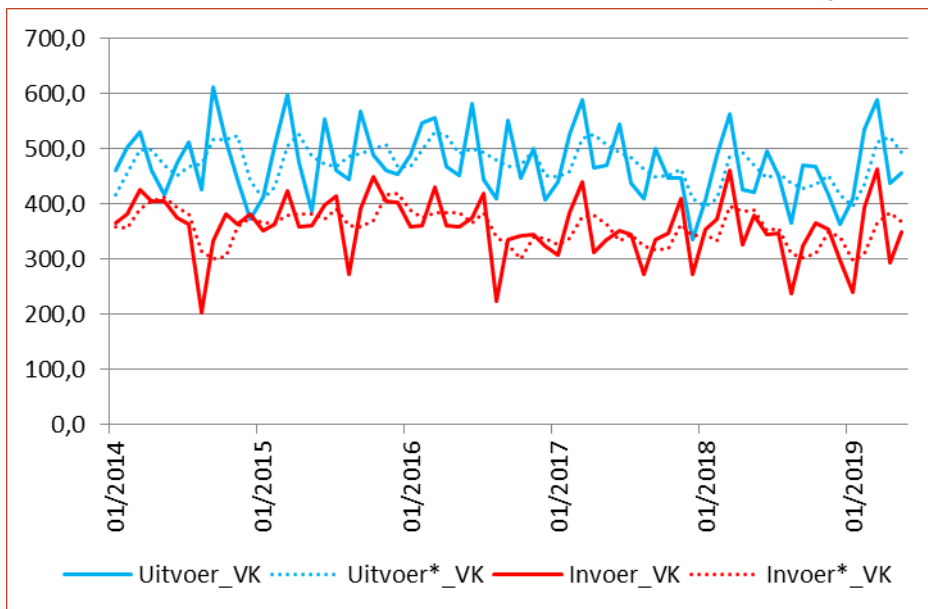
1. Gegevens volgens de classificatie SITC_2 (“textiel en kleding, n.e.g. en aanverwante producten”).

Bron: INR (nationaal concept).

2.5.2.4 Wegvoertuigen en andere transportmiddelen

Grafiek 26. Handel in “machines en transportmiddelen” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

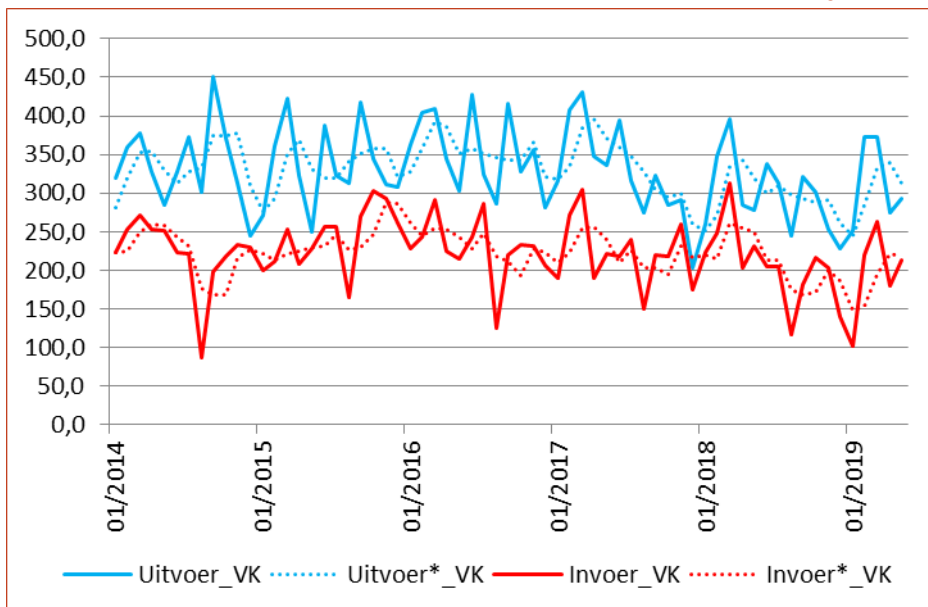
Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

1. Gegevens volgens de classificatie SITC_1 (“machines en transportmiddelen”).

Bron: INR (nationaal concept).

Grafiek 27. Handel in “wegvoertuigen en andere transportmiddelen” tussen België en het Verenigd Koninkrijk

Gegevens naar waarde (miljoen euro)¹

Noot: * voortschrijdend driemaandsgemiddelde

1. Gegevens volgens de classificatie SITC_2 (aggregatie van productcategorieën: “wegvoertuigen” en “andere transportmiddelen”).

Bron: INR (nationaal concept).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

2.6. Belang van de sectoren voor de Belgische uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in de multilaterale stromen

Het belang van de sectoren volgens de bilaterale stromen moet evenwel genuanceerd worden door rekening te houden met de multilaterale betrekkingen. Dat wil zeggen dat voor een gegeven sector het belang van het Verenigd Koninkrijk als afzetgebied vergeleken moet worden met de andere bestemmingen van de Belgische uitvoer.

Het **Verenigd Koninkrijk** is een **belangrijke partner** voor de Belgische export⁴ in de **textiel-, kleding- en schoenindustrie** (C13-C15: 12,8 % van de totale Belgische uitvoer), de **papier- en kartonindustrie** (C17: 12,5 %), de **automobieliindustrie** (C29: 12,1 %), het **drukken en reproduceren van opnames** (C18: 10,7 %), de **productie van andere transportmiddelen** (C30: 9 %) en de **voedings- en drankenindustrie** (C10-C12: 8,7 %). De cijfers voor de sectoren waarin het Verenigd Koninkrijk een belangrijke rol speelt als afzetmarkt voor hun export zijn opgenomen in tabel 4. Voor meer duidelijkheid is de volledige tabel bijgevoegd (tabel A1).

Tabel 4. Relatieve aandelen van het Verenigd Koninkrijk als afzetgebied voor de uitvoer van de Belgische verwerkende nijverheid

(Gemiddelde 2016-2018, uitvoer in miljoen euro)

	Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk	Uitvoer naar de wereld	Gewicht van het Verenigd Koninkrijk in de wereld	Gewicht van de sectoren voor het creëren van toegevoegde waarde in de verwerkende industrie
C Verwerkende industrie	18.637,8	247.189,9	7,5%	100%
13-15 Textiel, kleding & leer	925,2	7.242,1	12,8%	2,7%
13 Vervaardiging van textiel	598,7	3.928,0	15,2%	n.d.
14 Vervaardiging van kleding	205,9	2.133,6	9,6%	n.d.
15 Vervaardiging van leer en van producten van leer	120,7	1.180,5	10,2%	n.d.
17 Vervaardiging van papier en papierwaren	442,7	3.529,1	12,5%	2,0%
29 Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	3.639,5	29.979,3	12,1%	4,1%
18 Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	17,0	159,2	10,7%	1,8%
30 Vervaardiging van andere transportmiddelen	289,5	3.230,1	9,0%	1,7%
10-12 Voedingsmiddelen, dranken & tabaksproducten	2.356,0	27.001,1	8,7%	15,3%
10 Vervaardiging van voedingsmiddelen	2.190,6	23.770,7	9,2%	n.b.
11 Vervaardiging van dranken	159,6	2.826,6	5,6%	n.b.
12 Vervaardiging van tabaksproducten	5,8	403,8	1,4%	n.b.

Bron: NBB, nationaal concept. Toegevoegde waarde niet beschikbaar op gedetailleerd niveau voor de textiel- en kledingindustrie (C13-C15) en de voedings- en drankenindustrie (C10-C12).

Opgelet: **een hoog percentage betekent daarom niet een hoog absoluut bedrag**. Terwijl de uitvoer van de chemische industrie (C20) naar het Verenigd Koninkrijk slechts 5,3 % van de Belgische uitvoer van deze industrie vertegenwoordigt, is de gemiddelde jaarlijkse export van deze industrie naar het Verenigd Koninkrijk toch goed voor 2,7 miljard euro over de observatieperiode. Anderzijds bedraagt het percentage voor de uitvoer van de textielindustrie (C13) 15,2 %, terwijl het absolute bedrag over de observatieperiode gemiddeld slechts neerkomt op 598,7 miljoen euro per jaar.

Ter informatie: de in tabel 4 vermelde industriële sectoren, die het grootste relatieve aandeel voor het Verenigd Koninkrijk als afzetmarkt hebben, zijn niet de economisch belangrijkste sectoren in termen van toegevoegde waarde (zie laatste kolom van de tabel). Dit zijn namelijk de chemische industrie (C20), die in 2016 15,9 % van de Belgische toegevoegde waarde in de verwerkende industrie vertegenwoordigde, gevolgd door de voedings- en drankenindustrie (C10-

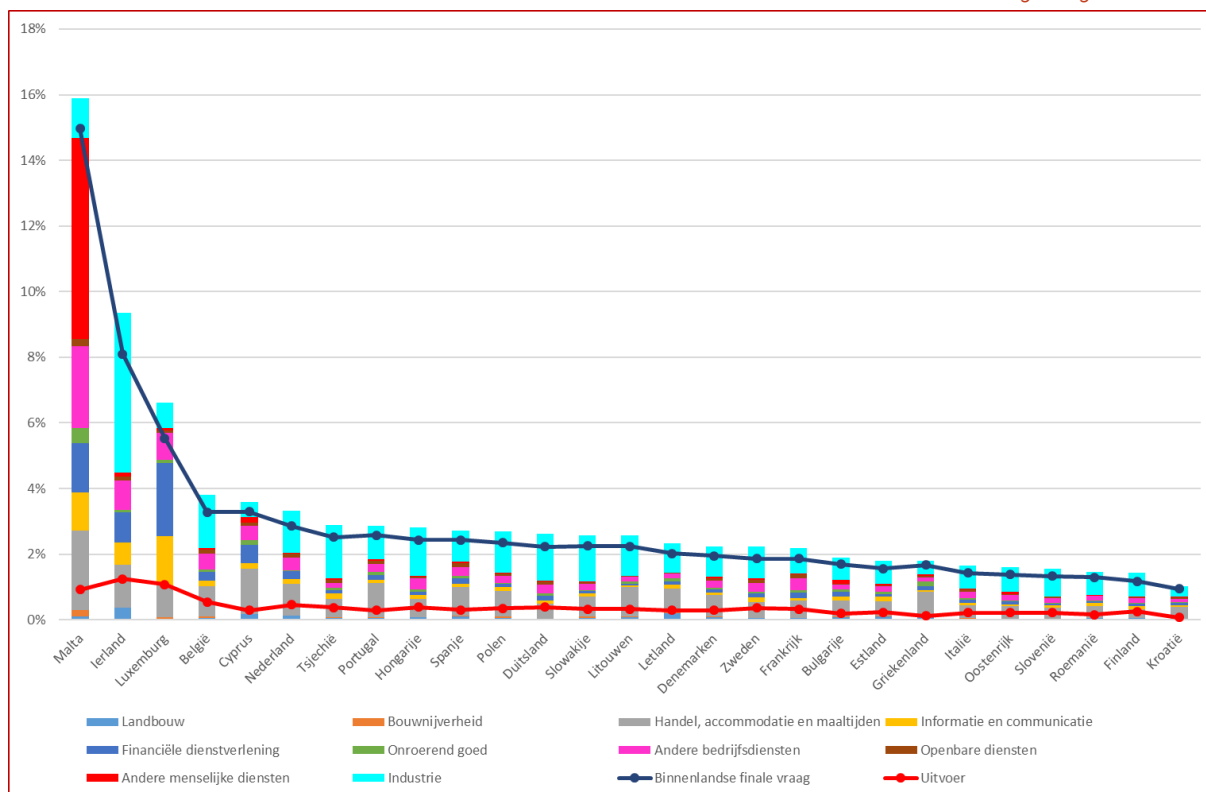
⁴ Volgens de NACEBEL-nomenclatuur 2008, nationaal concept en gemiddelde voor de periode 2016-2018.

C12) met 15,38 % en de farmaceutische industrie (C21) met 12,6 %. De volledige tabel met de toegevoegde waarde in de verwerkende industrie is als bijlage toegevoegd (tabel A2).

2.7. Toegevoegde waarde van de lidstaten in de totale finale Britse vraag⁵

Grafiek 28. Integratie in de Britse waardeketen, 2015

(in % van de lokale toegevoegde waarde)

Bron: OESO (TiVA), eigen berekeningen.

In 2015⁶ bedroeg het aandeel van de Belgische toegevoegde waarde gegenereerd door de Britse totale finale vraag 3,8 % (gegevens TiVA, OESO), waarvan 3,3 % door de Britse binnenlandse vraag en 0,5 % door de uitvoer van het Verenigd Koninkrijk naar de rest van de wereld. De Belgische toegevoegde waarde⁷ in de Britse totale finale vraag bedroeg 1,6 % voor de industrie, terwijl dat voor de diensten 2,2 % was. Onder de sectoren wordt de toegevoegde waarde voornamelijk gecreëerd door de chemische industrie en de overige zakelijke dienstverlening (elk 0,5 % van de Belgische toegevoegde waarde). Onder de andere landen van de Europese Unie genereerde de Britse totale finale vraag 9,3 % van de totale toegevoegde waarde van Ierland, waarvan

⁵ De totale Britse finale vraag bestaat enerzijds uit de Britse binnenlandse vraag en anderzijds uit de wederuitvoer van het Verenigd Koninkrijk naar de rest van de wereld. Alle cijfers van deze focus worden weergegeven ten opzichte van de totale toegevoegde waarde van de economie van het land dat de toegevoegde waarde schept.

⁶ Laatste gegevens.

⁷ De industrie omvat de mijnbouw, de verwerkende nijverheid en de sector elektriciteit, gas en water.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

8,1 procentpunt gecreëerd werd door de Britse binnenlandse vraag en 1,2 procentpunt door de Britse uitvoer naar de rest van de wereld.

De Britse finale vraag was vooral in het voordeel van de sector voeding en dranken (1,5 %) en de chemische nijverheid (1,3 %). De Ierse toegevoegde waarde in de Britse totale finale vraag vertegenwoordigde 4,9 % voor de industrie. Voor de diensten bedroeg dat cijfer 4,1 % tegenover 0,4 % voor de landbouwsector.

Onder onze voornaamste buurlanden bedroeg het aandeel van de lokale toegevoegde waarde gecreëerd door de Britse totale finale vraag voor Nederland (met name in de overige zakelijke dienstverlening), voor Duitsland (automobieliindustrie en overige zakelijke dienstverlening) en voor Frankrijk (met name overige zakelijke dienstverlening) respectievelijk 3,3 %, 2,6 % en 2,2 %.

Van het aandeel van Nederland en van dat van Frankrijk profiteerden veeleer de diensten (respectievelijk 1,9 % en 1,4 % tegenover 1,3 % en 0,8 % voor de industrie). Dat van Duitsland daarentegen leverde meer profijt op voor de industrie (1,4 % tegenover 1,2 % voor de diensten).

3. Impactanalyse en eventuele douanerechten

3.1. Analyse van de impact van de brexit op de economische bedrijvigheid

3.1.1. De invloed op lange termijn van de brexit op de economieën van het Verenigd Koninkrijk en de EU

Eind januari 2019 heeft de Nationale Bank van België een [Working Paper](#) over de brexit gepubliceerd. In de paper – waarvan het SUERF in juli een samenvatting publiceerde⁸ – worden tal van recente officiële en academische studies onderzocht over de impact op lange termijn van de brexit op het bbp of de welvaart – deze laatste wordt vaak gedefinieerd als de consumptie (of het inkomen) per hoofd van de bevolking – voor de economieën van zowel het Verenigd Koninkrijk als de EU, inclusief enkele papers die net na de overeenkomst van 25 november 2018 zijn verschenen. De focus ligt vooral op studies die resultaten rapporteren voor de meeste – zo niet alle – landen van de EU.

Voor het eerst werden verschillende studies over de langetermijnpact met resultaten voor België onderzocht. Die studies zijn afkomstig uit de VS (IMF), het VK (London School of Economics), Duitsland (Ifo-instituut), Frankrijk (Conseil d'Analyse économique op basis van een door het CEPII ontwikkeld handelsmodel), Nederland (Centraal Planbureau) en België (KULeuven). De resultaten van die laatste studie werden in juni 2019 ook voorgesteld in een verslag⁹ op vraag van het departement Buitenlandse Zaken van de Vlaamse overheid (Buza). In dat verslag worden vooral de geraamde bedrijvigheids- en werkgelegenheidsverliezen per land en per bedrijfstak uitvoerig beschreven (zie ook sectie 3.2). Er wordt in herinnerd dat het werkgelegenheidsverlies in België 10.000 personen zou treffen in het geval van een zachte brexit en 42.000 personen in geval van een harde brexit. Voor België en de meeste landen komt de studie van de KUL, van alle studies die de Bank heeft onderzocht, op de hoogste verliezen uit. Dat komt deels doordat de mondiale waardeketens in rekening worden gebracht en deels doordat er voor bepaalde sleutelparameters (in het bijzonder de handelsselasticiteiten) bijzonder hoge waarden worden gebruikt.

Over het algemeen luiden de belangrijkste resultaten van dat onderzoek als volgt:

- De brexit vormt een verlies voor de economieën van zowel het VK als de EU, vooral in een ordelijk no-deal scenario (Wereldhandelsorganisatie, WHO-scenario).
- Het VK wordt veel sterker door de brexit getroffen dan de EU-27¹⁰;
- De variatie in de geraamde verliezen is zeer groot, vooral voor het VK;

⁸ Bisciari P. (2019), Main findings from a survey of the long-term impact of Brexit on the UK and the EU economies, SUERF Policy Note 84, <https://www.suerf.org/policynotes/6507/main-findings-from-a-survey-on-the-long-term-impact-of-brexit-on-the-uk-and-eu-economies/html>

⁹ Vandenbussche H. (2019), Sector-level analysis of the impact of Brexit on the EU-28, Report prepared for Flanders Department of Foreign Affairs, June.

¹⁰ Dat zijn de 28 huidige lidstaten zonder het Verenigd Koninkrijk.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

- Slechts bepaalde landen, namelijk kleine open economieën die nauwe banden hebben met het VK, zouden zware verliezen lijden;
- De tenuitvoerlegging van een overeenkomst zoals die welke op de EU-Top van 25 november 2018 werd gesloten, kan de brexitverliezen aanzienlijk beperken voor zowel het VK als alle EU-lidstaten.

Het belangrijkste **transmissiekanaal** van de brexit op lange termijn is de handel in goederen (en diensten). De handel tussen het VK en de 27 overige EU-lidstaten kan immers opnieuw onderworpen worden aan tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen die waren ontmanteld dankzij de interne markt en de douane-unie van de EU. Voor het VK en in sommige gevallen voor de EU als geheel vermelden de studies additionele transmissiekanaalen zoals buitenlandse directe investeringen, migratie, de wisselkoers, ... Met name voor het VK wordt de productiviteit beschouwd als bijkomend transmissiekanaal. In empirische impactstudies betekent een **brexitverlies** dat het bbp minder sterk toeneemt wanneer het VK de EU verlaat dan in een basisscenario waarin het lid blijft van de EU. Dit betekent niet noodzakelijk dat het reële bbp op enig moment zal dalen.

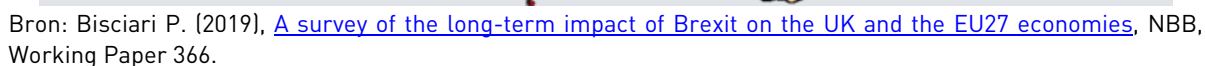
Aangezien de Politieke Verklaring (die gehecht is aan de op 25 november 2018 op de EU-Raad bereikte Uittredingsovereenkomst) nog vele **keuzemogelijkheden** openlaat **voor de toekomstige relatie** tussen de EU en het VK, omvat de overzichtsstudie verschillende institutionele scenario's, gaande van de mogelijkheid dat het VK in de EU blijft tot een ordelijk scenario zonder overeenkomst waarin de handelsrelaties worden georganiseerd volgens de regels van de WHO.

De brexit vormt een verlies voor de economieën van zowel het VK als de EU en het VK wordt veel sterker getroffen dan de EU-27 omdat het VK een zeer gering aandeel heeft in de handel van de EU-27, terwijl de EU-27 nog goed is voor bijna de helft van de in- en uitvoer van het VK.

Vooraf voor het VK **lopen de geraamde brexitverliezen sterk uiteen in de verschillende studies**, wat wijst op een grote **onzekerheid**. De omvang van de resultaten hangt af van de modelspecificaties en van de beschouwde kanalen. Voor het VK leidt het toevoegen van andere kanalen dan de handel (BDI, migratie, productiviteit, ...) tot een grotere negatieve langetermijnpact op de economische bedrijvigheid.

Op basis van de mediaan van zeven studies waarin vooral het handelskanaal van de brexit wordt beschouwd, is de **negatieve impact** op het bbp of de welvaart op grond van een WHO-scenario **geringer voor de EU-27 (lidstaten) dan voor het VK. Sommige (kleine) open economieën die nauwe banden hebben met het VK, worden sterker getroffen dan andere**. Dit is het geval voor Ierland – en in mindere mate voor Nederland en België – wegens de geografische nabijheid, voor Luxemburg omdat de Luxemburgse economie gespecialiseerd is in financiële diensten en voor Cyprus en Malta omdat deze landen tot het Britse Gemenebest behoren. De bbp- of welvaartsdalingen zijn kleiner in de vier belangrijkste landen van het eurogebied (Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje) dan gemiddeld in de EU wegens hun lagere openheid voor handel met het VK en hun grotere binnenlandse markt. Benaderingen die mondiale waardeketens in rekening brengen maken gewag van veel grotere bbp-dalingen dan zuivere handelsmodellen. Zoals verwacht gaan grotere bbp-verliezen ook gepaard met hogere geraamde waarden voor de schokvariabelen (in het bijzonder de niet-tarifaire belemmeringen). De resultaten zijn ook gevoelig voor de waarden die werden vastgesteld voor bepaalde parameters, met name de handelselecticiteit die weergeeft in hoeverre de handelsvolumes afnemen bij hogere tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen.

(afwijking voor het bbp / de welvaart ten opzichte van een EU-gericht scenario, indeling op grond van hun mediane verliezen)

3.1.2. Ongecontroleerde no-deal brexit

Aangezien de focus van de Working Paper die in het vorige punt aan bod kwam, op de langetermijnimpact ligt, wordt geen rekening gehouden met de versturende effecten op korte termijn van

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

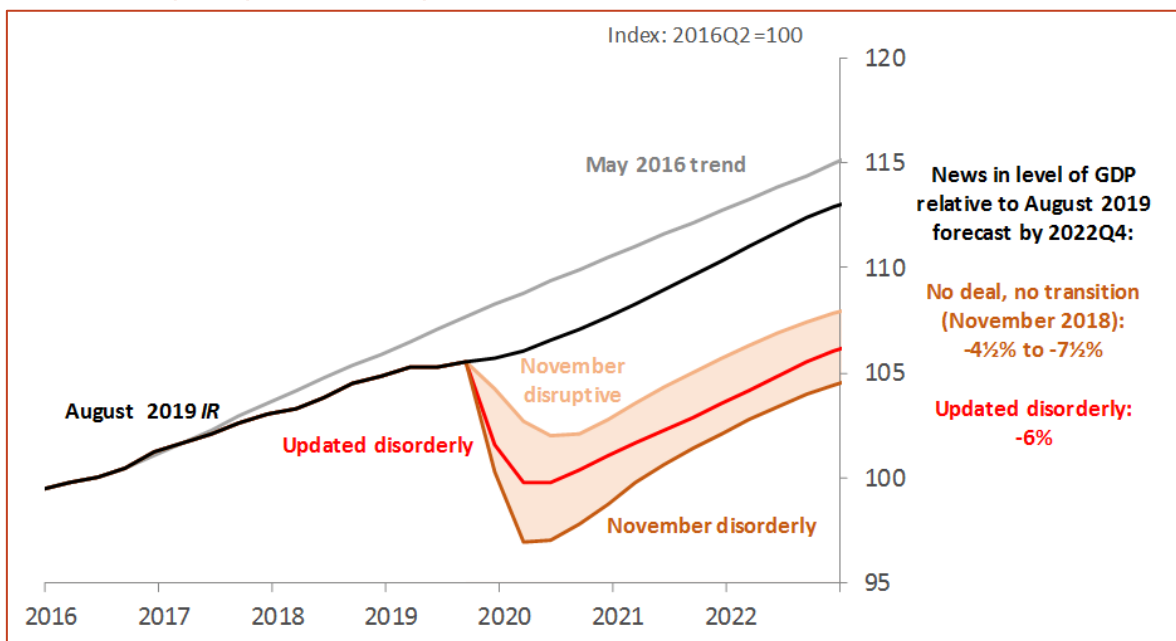
een ongecontroleerde no-deal brexit, noch met onzekerheden. Uit studies blijkt dat een ongecontroleerde no-deal brexit op middellange termijn grotere gevolgen kan hebben dan een gecontroleerde no-deal brexit zoals besproken in een scenario waarin de handelsbetrekkingen tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU-landen worden geregeld door de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO-scenario).

Dergelijke effecten kunnen het gevolg zijn van zowel grotere wrijvingen (verstoringen) in de handel (bv. verstoring van de waardeketens en logistieke ketens) als van financiële schokken (beurskoersen, wisselkoersen of vastgoedprijzen). Elk scenario is in dit opzicht zeer speculatief, gezien het ontbreken van een precedent dat lijkt op een harde brexit.

Uit de gepubliceerde oefeningen blijkt dat, zelfs rekening houdend met maatregelen genomen tussen november 2018 en augustus 2019 ter voorbereiding van een mogelijke no-deal, een ongecontroleerde exit op korte termijn zou leiden tot een bijkomende daling van het Britse bbp met 3 procentpunten ten opzichte van het WTO-scenario, wat zou resulteren in een economische recessie. Ook de Europese landen¹¹ en België zouden op korte termijn een grotere impact ondergaan in vergelijking met het WTO-scenario.

Grafiek 30 is een illustratie van de Bank of England over de gevolgen van diverse scenario's voor het Britse bbp.

Grafiek 30. Impact op het Britse bbp van verschillende brexit-scenario's

Bron: <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/letter/2019/governor-letter-to-chair-of-tsc-re-updated-brexit-scenarios.pdf?la=en&hash=2E567C985959FCF2D80A4F803A7D17392E2855DE>.

¹¹ Voor een studie van de impact op een land van het eurogebied dat minder blootgesteld is dan Ierland, verwijzen we naar de studie van de Bank van Spanje, in het bijzonder kader 3 op p. 36-37.

3.2. Potentiële impact van de brexit op de werkgelegenheid volgens de KUL

De KUL heeft een impactbeoordeling van brexit uitgevoerd voor elk van de 28 lidstaten van de Europese Unie (EU)¹². Door het gebruik van zijn Global Network Model onderzoekt de KUL de **sectorale effecten in elk EU-land in termen van toegevoegde waarde en banenverlies**, zowel in het geval van een zachte brexit als een harde brexit (WTO-scenario).

Het 2019-verslag bevat meer details, inclusief sectorale details, dan de studie van Vandenbusche et al. (2017), die alleen algemene resultaten op het niveau van de EU-landen heeft opgeleverd.

Ter herinnering, de verwachte verliezen voor de lidstaten in de context van een zachte brexit zijn aanzienlijk lager dan in het geval van een harde brexit.

In het geval van een **zachte brexit**

- EU27: verlies van 0,4 % van het bbp en ongeveer 284 000 banen.
- VK: verlies van 1,2 % van het bbp en ongeveer 140.000 banen.
- BE: verlies van 0,6 % van het bbp en ongeveer 10.000 banen.

In het geval van een **harde brexit**

- EU27: verlies van 1,5 % van het bbp en ongeveer 1.200.000 banen.
- VK: verlies van 4,5 % van het bbp en ongeveer 526.000 banen.
- BE: verlies van 2,4 % van het bbp en ongeveer 42.000 banen (28.000 in Vlaanderen, 10.000 in Wallonië en 4.000 in het Brusselse Gewest).

In het verslag van 2019 wordt benadrukt dat **brexit niet alleen West-Europese landen, die geografisch dicht bij het Verenigd Koninkrijk liggen, betreft**. Landen als Polen, Zweden, Slowakije, Tsjechië, Roemenië en Hongarije hebben ook te kampen met een aanzienlijk banenverlies. Dit is te wijten aan waardeketens. Europese bedrijven zijn in de interne markt zo nauw met elkaar verbonden dat een negatief effect overal in de keten een direct effect heeft op het gehele functioneren van de waardeketen. **Brexit is dus een EU-breed verhaal.**

België is een van de meest getroffen landen in de EU-27 in verhouding tot zijn omvang. In veel sectoren behoort België tot de drie meest getroffen landen in de EU-27; het is zelfs het meest getroffen in de detailhandel. Dit geldt in beide brexit-scenario's die in aanmerking worden genomen.

¹² [H. Vandenbussche & al. \(KUL, June 2019\), Sector-Level Analysis of the Impact of Brexit on the EU-28, Report prepared for Flanders, Department of Foreign Affairs.](#)

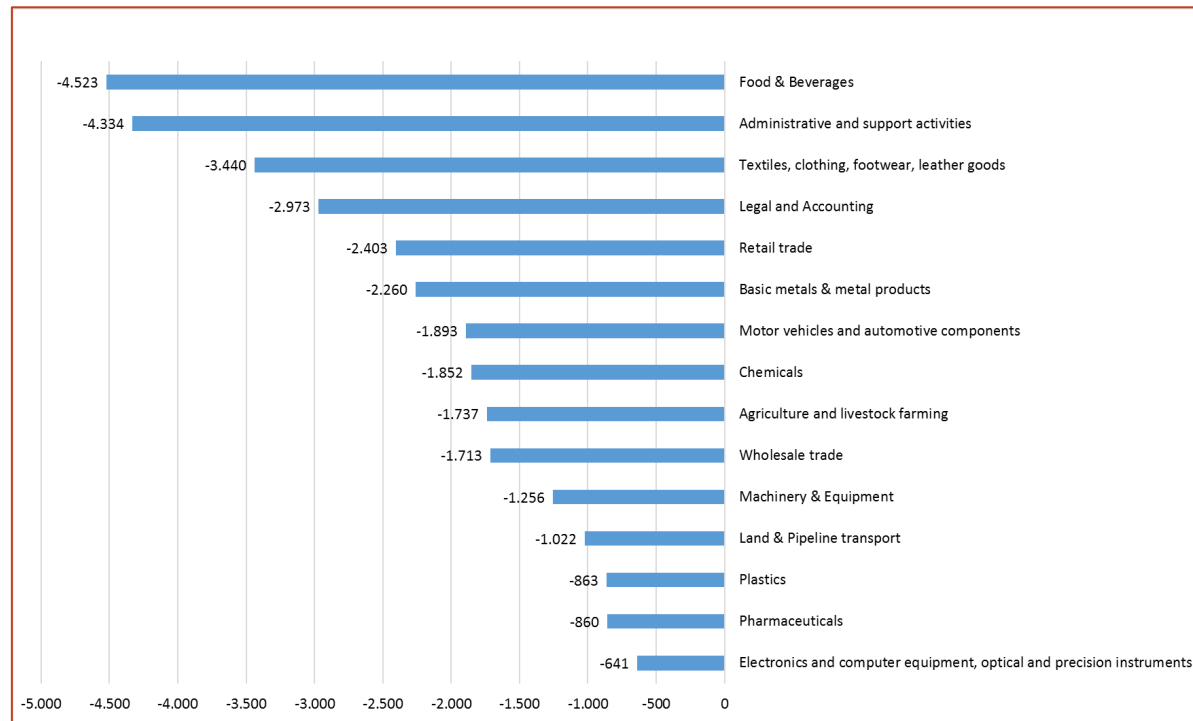
“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Tabel 5. Impact van een harde brexit op het banenverlies in België

	Hard Brexit	
	Employment (Pers)	(% of total sectoral EMP)
Textiles, clothing, footwear, leather goods	-3.440	-14,33%
Electronics and computer equipment, optical and precision instruments	-641	-6,11%
Motor vehicles and automotive components	-1.893	-5,27%
Food & Beverages	-4.523	-4,80%
Chemicals	-1.852	-4,19%
Machinery & Equipment	-1.256	-3,88%
Pharmaceuticals	-860	-3,75%
Plastics	-863	-3,75%
Agriculture and livestock farming	-1.737	-3,06%
Basic metals & metal products	-2.260	-3,03%
Administrative and support activities	-4.334	-1,11%
Land & Pipeline transport	-1.022	-0,89%
Wholesale trade	-1.713	-0,87%
Legal and Accounting	-2.973	-0,83%
Retail trade	-2.403	-0,78%
Total	-31.770	

Bron: H. Vandenbussche & al. (KUL, 2017), Sector-Level Analysis of the Impact of Brexit on the EU-28, Leuven.

Grafiek 31. Harde brexit: aantal banenverlies in de belangrijkste betrokken sectoren

Bron: H. Vandenbussche & al. (KUL, 2017), Sector-Level Analysis of the Impact of Brexit on the EU-28, Leuven.

Voedingsindustrie

- EU27: meer dan 112.000 banen zouden verloren gaan.
- BE: meer dan 4.000 banenverlies (de meerderheid in Vlaanderen omdat het Verenigd Koninkrijk een van zijn belangrijkste exportmarkten is).

Textielindustrie

- EU27: meer dan 130.000 banen zouden verloren gaan.
- BE: ongeveer 3 500 banenverlies (of 1 op 7).
- IT en PT: het banenverlies zou ook dramatisch zijn.

Chemische, farmaceutische en kunststofsectoren

- BE: ongeveer 3.575 banenverlies.

Detailhandel

- BE: het meest getroffen in de EU met meer dan 2.400 banen die verloren zouden gaan (meer dan in de groothandel -1.700). Een mogelijke reden hiervoor is de kleinere gemiddelde bedrijfsgrootte in de retailsector en de grotere verbondenheid van de retailsector in het productienetwerk van goederen, waardoor deze sector kwetsbaarder is voor schokken. **Dit zou kunnen betekenen dat de kmo's het slachtoffer zijn van brexit.** Vooral omdat uit onderzoek is gebleken dat zij er het minst goed op zijn voorbereid.

Vervoermaterieel

- BE: 4 % banenverlies in de sector (ongeveer 2.000 banen), hoewel de Belgische uitvoer van vervoermaterieel naar het Verenigd Koninkrijk meer dan een kwart van de totale uitvoer vertegenwoordigt.
- Toch is de impact niet te verwaarlozen en zal de concurrentiepositie van de haven van Zeebrugge - als wereldwijde autohub - negatief beïnvloeden.

Diensten

Deze studie bevestigt **de sterke band tussen goederen en diensten** en voorspelt een **aanzienlijk verlies** (in absolute termen) voor de Belgische werkgelegenheid in de administratieve en ondersteunende activiteiten, de juridische en boekhoudkundige diensten en de detailhandel (zie tabel 5 hierboven).

Het banenverlies is in sommige sectoren, zoals onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, beperkt. Als het Verenigd Koninkrijk echter geen toegang meer heeft tot Europese onderzoeksfondsen, kunnen de negatieve effecten snel aanzienlijk groot worden. Daarnaast kan een kwaliteitsverlies worden verwacht als gevolg van een minder intensieve samenwerking tussen Belgische en Britse academische instellingen.

3.3. Voorlopige Britse invoerrechten bij een “no deal” brexit: impact voor de Belgische uitvoer naar het VK

3.3.1. Inleiding

Op woensdag 13 maart 2019 publiceerde het departement voor de internationale handel van het Britse ministerie van financiën een voorlopig tariefschema dat het Verenigd Koninkrijk (VK) zal toepassen in het geval er op 29 maart 2019 geen akkoord is met de EU bij het verlaten van de interne markt. Dat voorlopige tariefschema wordt toegepast op alle handelspartners waarmee het VK (nog) geen vrijhandelsakkoord sloot (waaronder de EU), met uitzondering voor een 70-tal minst ontwikkelde economieën.

Het voorlopige tariefschema slaat op een verzameling van goederen die samen 13 % van de waarde van de invoer van het VK vertegenwoordigen. De tarieven zijn een combinatie van:

1. invoerrechten (berekend op de waarde (in euro), volume en/of het gewicht); en
2. hoeveelheidsbeperkingen (= tariefcontingenten (TQR)).

Alle andere goederen mogen wel tariefvrij het VK worden ingevoerd.

Dat voorlopige tariefschema zou 12 maanden gelden en werd volgens het VK opgesteld met het oog op de bescherming van (de werkgelegenheid in) de Britse landbouw en enkele kwetsbare Britse industriële sectoren zoals de assemblage van voertuigen. Daarmee hoopt het VK om de kosten van een abrupte scheiding zoals voorraadtekorten en prijspieken door de verstoring van de aanvoer van onderdelen te beperken voor het Britse bedrijfsleven en de consument.

Het VK verwijst ter verantwoording expliciet naar de historisch hoge EU-douanerechten voor ingevoerde landbouwgoederen en de oneerlijke dumping- en subsidiepraktijken op de internationale markt voor keramiek, meststoffen en brandstoffen. Omdat de Britse voertuigassemblage erg afhankelijk is van de aanvoer van onderdelen vanaf “het continent” slaan de Britse invoerrechten enkel op afgewerkte voertuigen.

3.3.2. Werkwijze

De Nationale Bank van België bezorgde ons de historische data (naar waarde en gewicht, per product ingedeeld volgens de Europese “gecombineerde nomenclatuur” (CN8)) van de goederenuitvoer vanuit België naar het VK voor de laatste vijf kalenderjaren (2014 tot en met 2018). De jaargegevens van 2018 werden pas op vrijdag 15 maart 2019 vrijgegeven en kunnen in de nabije toekomst wellicht nog bijgesteld worden.

De invoerrechten uit het voorlopige Britse tariefschema werden gekoppeld aan de bovenvermelde data van de Nationale Bank, waarbij voor elk van de producten het invoerrecht werd geschat op basis van de door België naar het VK uitgevoerde bedragen en hoeveelheden. Door kleine verschillen tussen de Britse en de Europese gecombineerde nomenclatuur dienden we voor enkele producten te rekenen met een gemiddeld invoerrecht.

In de simulatie werd geen rekening gehouden met de doorvoer en met de tariefcontingenten. Een historische overschrijding van het vermelde Britse tariefcontingent geeft in de berekeningen geen aanleiding tot hogere invoerrechten. Ook kozen we om niet de jaarlijkse evolutie te beschouwen, maar wel de jaarlijks gemiddelde samenstelling van onze uitvoer over de beschouwde vijf jaar samen.

3.3.3. Resultaten

Algemeen overzicht

Uit de simulatieresultaten (zie bijlage A3) blijkt dat **ruim één vijfde** (20,79 %; zie 3e kolom) **van de totale Belgische goederenuitvoer (in waarde) naar het VK** zou onderworpen worden aan de voorlopige Britse invoerrechten.

De geraamde Britse invoerrechten zouden op jaarbasis ruim een half miljard euro bedragen, (509.205.099 euro; zie kolom 6) op een waarde van bijna vier miljard euro aan Belgische uitvoer (3.951.527.275 euro; zie kolom 5) voor de getroffen producten. Dat komt neer op een gemiddeld invoerrecht van bijna 13 % (12,9 %, zie laatste kolom), zonder hierbij rekening te houden met het versterkend effect van de btw en de koersevolutie van het Britse pond.

Het grootste bedrag aan invoerrechten zou, gelet op de omvang van de uitvoer ervan, worden geheven op voertuigen. Maar liefst twee derde van de voorlopige Britse invoerheffingen treft die sector (67 %, lijn 2 in de voorlaatste kolom). De invoerrechten op een door België uitgevoerde **bus, vrachtwagen, personenwagen en/of trekker** bedragen gemiddeld 10,9 % (lijn 2 in de laatste kolom).

Daarnaast zouden ook onze uitgevoerde **brandstoffen** in het VK **fors duurder** worden (de invoerrechten bedragen gemiddeld 39,3 %, zie lijn 3 in de laatste kolom), **zowel de biobrandstoffen als de aardoliedestillaten**. De geraamde Britse invoerrechten bedragen op jaarbasis ruim honderd miljoen euro (107.104.819 euro; zie lijn 3 in kolom 6) op een jaarlijks gemiddeld uitgevoerde waarde van nog geen 300 miljoen euro (272.422.894 euro; zie lijn 3 in kolom 5). Een vijfde van de bijkomende Britse heffingen slaat op de uitvoer van **motorbrandstoffen, antivries, white spirit, solventen, ...** (21 %, lijn 3 in de voorlaatste kolom).

Op de derde plek staat uitgevoerd vlees van pluimvee. Niet alleen bedraagt voor **Belgisch kippenvlees** het Britse invoerrecht gemiddeld 17,4 % (zie lijn 4 in de laatste kolom), er gelden bovendien ook 71 specifieke beperkingen op de hoeveelheid ingevoerd pluimveevlees in het VK (zie lijn 4 in kolom 2 "TRQ"). Aangezien de EU en het VK nog geen handelsakkoord sloten, noch een specifieke regeling uitwerkten voor deze sector, dient de Belgische uitvoer van kippenvlees hier te concurreren met alle andere handelspartners van binnen en buiten de EU die nog geen handelsakkoord sloten met het VK.

Detailoverzicht

In bijlage (tabel A4) vindt u een detailoverzicht van de 25 belangrijkste goederen (naar waarde gemeten) in de Belgische uitvoer waarvoor het VK voorlopige invoerrechten zal gaan heffen. Belangrijke producten in deze top 25 zijn, naast automobiel, brandstoffen en kippenvlees:

- **chemische preparaten** (monoalkylesters en diverse organische verbindingen);
- landbouw: **smeltkaas, varkensvlees en witte suiker**.

Een verdere uitbreiding naar de 50 belangrijkste goederen (naar waarde gemeten) in de Belgische uitvoer waarvoor het VK voorlopige invoerrechten zal gaan heffen, omvat naast de hierboven vermelde goederen ook:

- **kunstmest** (ammoniumnitraat);
- kledij: T-shirts, **bh's**, lange broeken, truien, handschoenen, ...;

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

- landbouw: witte langkorrelrijst (+ contingent), **natuurlijke boter** en **rundsvlees**;
- stalen keukengerei;
- glasvezels “chopped strands” (bouw materiaal);
- voertuigen: aluminium wielen (incl. onderdelen en toebehoren);
- ethylalcohol.

Voorbeeld van een equivalent ad-valorem invoerrecht

Product: 02013000 - vlees van runderen, uitgebeend, vers of gekoeld

Product category: bovine meat

Gemiddelde waarde van de Belgische uitvoer naar het VK in de periode 2014 - 2018: 5 755 759 euro per jaar

Gemiddeld gewicht van de Belgische uitvoer naar het VK in de periode 2014 - 2018: 941 082 kg per jaar

UK invoerrecht: 6,8 % + 160,10 euro/100 kg

- Ad valorem invoerrecht: 6,8 %
- Non-ad valorem invoerrecht: 160,10 euro/100 kg

Te betalen invoerrechten:

$(5\,755\,759 * 0,068) + [(160,10 / 100) * 941\,082] = 1\,898\,063,89$ euro per jaar

Equivalent AV-invoerrecht:

$[(5\,755\,759 \text{ euro} + 1\,898\,063,89 \text{ euro}) / 5\,755\,759 \text{ euro}] - 1 = 0,3298 = 32,98 \%$

Door de hoge non-ad valorem invoerrechten (160,10 euro/100 kg) is het equivalente ad valorem invoerrecht (32,98 %) veel hoger dan het “geafficheerde” ad valorem invoerrecht (6,8 %).

Opmerkingen:

- Door deze berekening te maken voor alle “bovine meat”-producten samen bekom je het percentage uit de laatste kolom in de tabel van het algemeen overzicht.
- Is er ook een tariefcontingent van toepassing, bijvoorbeeld 900.000 kg per jaar, dan worden er nog extra invoerrechten geheven op 41.082 kg. In deze analyse is dat nog niet gebeurd.

4. Brexit Impact Scan & Road Show

Voor het Belgische bedrijfsleven is het belangrijk dat er tegen het einde van de overgangsfase duidelijkheid komt over de toekomstige relatie tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk (VK). Idealiter blijft het Verenigd Koninkrijk ook in die nieuwe relatie deel uitmaken van de douane-unie. De overheid en het bedrijfsleven moeten zich echter voorbereiden op alle mogelijke uitkomsten, dus ook op een situatie van een no-deal.

Naast de invoerheffingen en douaneformaliteiten die in het geval van een no-deal zullen bestaan, zullen bedrijven worden geconfronteerd met het feit dat het VK niet langer deel uitmaakt van de vrijhandelsakkoorden die de EU heeft gesloten met diverse landen in de wereld.

Binnen vrijhandelsakkoorden wordt gewerkt met oorsprongsregels. Goederen die hun oorsprong hebben in de landen van het vrijhandelsakkoord, kunnen preferentiële tarieven genieten. Omdat de componenten van een product vaak uit verschillende landen komen, wordt de oorsprong van een goed gecertificeerd door de overheid.

In het geval van een no-deal, zullen componenten uit het VK niet langer beschouwd worden als van oorsprong zijnde uit de EU. Het is dan mogelijk dat het eindproduct niet meer voldoet aan de oorsprongsregels van een vrijhandelsakkoord. Concreet kan het zijn dat derde landen niet langer gunstige invoertarieven zullen aanvaarden voor Europese goederen met een aanzienlijk aandeel componenten uit het VK. Omgekeerd kan ook de invoer van goederen uit een land waar een vrijhandelsakkoord mee bestaat duurder worden, als in die goederen componenten uit de UK aanwezig zijn. Die situatie kan ervoor zorgen dat importerende en exporterende bedrijven met aanzienlijke extra kosten worden geconfronteerd.

Ook de controle op intellectuele eigendom en de veiligheid van producten kan voor problemen zorgen voor onze bedrijven. De aangemelde instanties uit het VK verliezen namelijk hun statuut. Zij zullen dus geen EU-typecertificaten meer kunnen afleveren of kwaliteitssystemen certifiëren. Bedrijven die actief zijn in het VK zullen een nieuw certificaat moeten aanvragen bij een Europese instantie of de overdracht van het dossier naar een Europese instantie vragen. Ook de rol als economische operator kan veranderen: een distributeur kan een invoerder worden bij een no-dealscenario. Een andere hoedanigheid als economische operator brengt andere verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich mee.

Om ondernemingen, vooral kmo's, te sensibiliseren, heeft de FOD Economie een [brexitportal](#) opgezet om bedrijven te helpen bij hun zoektocht naar nuttige informatie in verband met de brexit en de gevolgen ervan. Die website bevat naast de relevante informatie ook linken naar andere websites van federale en regionale overheden. De website bevat eveneens een [Brexit Impact Scan](#) om bedrijven te begeleiden en hen adviezen te verstrekken aan de hand van een vragenlijst, die opgebouwd is rond 9 thema's:

1. Uitvoer
2. Invoer
3. Diensten
4. Vervoer
5. Toelevering

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

6. Digitale data en diensten (privacywetgeving)
7. Intellectuele eigendom
8. Vestiging
9. Concurrentie en markt.

De Brexit Impact Scan werd 22.013 keer geraadpleegd (toestand op 27.08.2019 - 15.665 bezoeken voor de Nederlandse versie en 6.348 bezoeken voor de Franse versie).

Daarnaast wordt onder het voorzitterschap van de FOD Economie een Technische Taskforce georganiseerd, waarin experts van de verschillende federale en regionale overheden aanwezig zijn om Belgische *preparedness*-maatregelen en -initiatieven te bespreken.

Bovendien worden op federaal en regionaal niveau verscheidene **initiatieven genomen om de nodige outreach te doen naar bedrijven, beroepsfederaties, Kamers van Koophandel en burgers toe**. Zowel de FOD Economie als de Douane hebben de afgelopen maanden presentaties gegeven tijdens brexit-informatieseminaries die door de Kamers van Koophandel, VOKA en Essencia georganiseerd werden, samen met de regionale exportagentschappen:

- 06.11.2018, Voka West-Vlaanderen
- 09.11.2018, Voka Mechelen-Kempen
- 15.11.2018, Voka Limburg
- 20.11.2018, Chambre de Commerce et d'Industrie (CCI) Wallonie Picarde
- 28.11.2018, Essencia Gent
- 29.11.2018, Voka Mechelen-Kempen
- 05.12.2018, CCI Brabant Wallon
- 07.12.2018, CCI Namur
- 12.12.2018, Essencia Nijvel
- 13.12.2018, Voka West-Vlaanderen
- 10.01.2019, CCI Luxembourg
- 29.01.2019, CCI Liège
- 30.01.2019, CCI Eupen-Malmédy-St.Vith
- 21.02.2019, Voka Mechelen
- 01.03.2019, BECI Brussel
- 19.03.2019, CCI Hainaut
- 30.04.2019, Fevia (Affligem)

Zijn gepland:

- 01.10.2019, FIT/Unizo Brugge
- 01.10.2019, Belgian Ports and Industry Days Zeebrugge
- 03.10.2019, FIT/Unizo Antwerpen

Zijn gepland (datums nog te bevestigen):

- Universit  de Liège (Tax Academy Douane)
- Universiteit Antwerpen (Tax Academy Douane)

De toename van het aantal analytische raadplegingen toont aan dat de seminars hun doel niet hebben gemist.

De [Europese Commissie](#) heeft algemene brexit-informatie op haar website geplaatst. Daar kunnen bedrijven ook een [brexit factsheet](#) vinden, met een handig overzicht van de zaken die bedrijven moeten weten in voorbereiding op de brexit. De Commissie publiceerde ook heel wat “preparedness”-nota’s voor bedrijven, waarbij per sector wordt aangegeven welke Europese regels niet langer gelden na de brexit, en wat daar de gevolgen van kunnen zijn.

De [douane](#) maakte eveneens een aantal handige productfiches op, met compacte info over de vergunningen die in het kader van de brexit erg nuttig kunnen zijn.

De regionale exportagentschappen ([Vlaanderen](#), [Brussel](#), [Wallonië](#)) hebben elk specifieke brexit-informatie op hun respectievelijke websites om bedrijven te begeleiden bij de voorbereidingen.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

5. Bijlagen

Tabel A1. Relatieve aandelen van het Verenigd Koninkrijk als afzetmarkt van de uitvoer van de Belgische verwerkende nijverheid

(Gemiddelde 2016-2018, uitvoer in miljoen euro)

	Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk	Uitvoer naar de wereld	Gewicht van het Verenigd Koninkrijk in de wereld
C - Verwerkende industrie	18.637,8	247.189,9	7,5%
13 - Vervaardiging van textiel	598,7	3.928,0	15,2%
17 - Vervaardiging van papier en papierwaren	442,7	3.529,1	12,5%
29 - Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	3.639,5	29.979,3	12,1%
18 - Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	17,0	159,2	10,7%
15 - Vervaardiging van leer en van producten van leer	120,7	1.180,5	10,2%
14 - Vervaardiging van kleding	205,9	2.133,6	9,6%
10 - Vervaardiging van voedingsmiddelen	2.190,6	23.770,7	9,2%
30 - Vervaardiging van andere transportmiddelen	289,5	3.230,1	9,0%
16 - Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk	146,3	1.823,0	8,0%
26 - Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	579,7	7.942,6	7,3%
22 - Vervaardiging van producten van rubber of kunststof	607,0	8.456,8	7,2%
19 - Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten	1.012,7	14.348,7	7,1%
21 - Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	2.027,9	28.997,0	7,0%
23 - Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten	233,1	3.381,3	6,9%
25 - Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	342,8	5.082,4	6,7%
24 - Vervaardiging van metalen in primaire vorm	1.302,7	20.206,9	6,4%
27 - Vervaardiging van elektrische apparatuur	322,2	5.162,6	6,2%
32 - Overige industrie	711,9	11.988,7	5,9%
11 - Vervaardiging van dranken	159,6	2.826,6	5,6%
28 - Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	940,9	16.944,0	5,6%
20 - Vervaardiging van chemische producten	2.710,0	50.795,2	5,3%
31 - Vervaardiging van meubelen	30,5	919,8	3,3%
12 - Vervaardiging van tabaksproducten	5,8	403,8	1,4%

Bron: NBB, nationaal concept.

Tabel A2. Toegevoegde waarde voortgebracht in de verwerkende nijverheid in 2016

2016	Toegevoegde waarde (in miljoen euro)	Gewicht van de sectoren voor het creëren van toegevoegde waarde in de verwerkende industrie
C - Verwerkende industrie	53.489,1	100,0%
20 - Vervaardiging van chemische producten	8.499,7	15,9%
10-12 - Vervaardiging van voedingsmiddelen, vervaardiging van dranken en tabaksproducten	8.157,7	15,3%
21 - Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	6.755,5	12,6%
25 - Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	3.892,7	7,3%
28 - Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	3.527,7	6,6%
24 - Vervaardiging van metalen in primaire vorm	2.764,8	5,2%
23 - Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten	2.433,7	4,5%
22 - Vervaardiging van producten van rubber of kunststof	2.378,1	4,4%
29 - Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	2.219,4	4,1%
19 - Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten	1.970,2	3,7%
33 - Reparatie en installatie van machines en apparaten	1.722,2	3,2%
26 - Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	1.451,4	2,7%
13-15 - Vervaardiging van textiel, vervaardiging van kleding, van leer en van producten van leer	1.434,6	2,7%
31-32 - Vervaardiging van meubelen; overige industrie	1.364,8	2,6%
27 - Vervaardiging van elektrische apparatuur	1.146,3	2,1%
17 - Vervaardiging van papier en papierwaren	1.057,3	2,0%
18 - Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	970,6	1,8%
30 - Vervaardiging van andere transportmiddelen	916,2	1,7%
16 - Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk	826,2	1,5%

Bron: NBB.

Tabel A3. Algemeen overzicht van de Belgische uitvoer getroffen door de voorlopige VK invoerrechten bij een “no deal” brexit

Productcategorie	VK TQR ?	Uitvoer (in %)	Equiv. op 100	Uitvoer (in euro)	VK invoerrecht (in euro)	Equiv. op 100	Equivalent invoerrecht (in %)
Automobielen		16,53	79	3.141.381.136	342.160.203	67	10,9
Bio-ethanol & spirits		1,43	7	272.422.894	107.104.819	21	39,3
Vlees van gevogelte	Ja (71)	0,57	3	107.927.842	18.771.435	4	17,4
Textiel & kleding		0,45	2	86.284.664	9.488.765	2	11,0
Varkensvlees		0,44	2	83.746.571	3.415.000	1	4,1
Kaas		0,32	2	61.532.011	2.805.389	1	4,6
Oliën & vetten		0,27	1	50.989.541	3.268.597	1	6,4
Suiker & suikerstropen	Ja (3)	0,14	1	25.964.754	8.028.594	2	30,9
Meststof		0,11	1	21.291.055	1.370.551	0	6,4
Rijst	Ja (16)	0,11	1	20.184.063	2.600.513	1	12,9
Andere huishoudelijke artikelen		0,08	0	14.861.169	468.554	0	3,2
Rundvlees	Ja (23)	0,08	0	14.799.067	4.968.319	1	33,6
Boter		0,06	0	11.581.102	1.642.602	0	14,2
Glasvezels		0,05	0	9.977.705	536.141	0	5,4
Banden & velgen		0,05	0	9.814.032	192.648	0	2,0
Cacao		0,02	0	4.147.107	385.130	0	9,3
Aluminiumfolie		0,02	0	4.103.764	175.267	0	4,3
Vis	Ja (10)	0,02	0	3.724.521	456.311	0	12,3
Bananen		0,01	0	2.128.657	353.398	0	16,6
Schapenvlees		0,01	0	1.943.469	779.589	0	40,1
Polyethyleen		0,01	0	1.561.170	101.476	0	6,5
Keramik & gerelateerde items		0,00	0	638.466	64.103	0	10,0
Verse bonen		0,00	0	426.439	44.350	0	10,4
Rum		0,00	0	70.545	21.706	0	30,8
Kruidnagel & vanille		0,00	0	24.596	1.528	0	6,2
Regenboogforel		0,00	0	933	111	0	11,9
TOTAAL	123	20,79	100,0	3.951.527.275	509.205.099	100,0	12,9

Bronnen: Nationale Bank van België en HM Treasury.

Tabel A4. Detailoverzicht van de Belgische uitvoer getroffen door de voorlopige VK invoerrechten bij een "no deal" brexit

Nr.	Code	VK invoerrecht	Omschrijving	Uitvoer (in %)
1	87033219	10,0	automobielen , incl. motorvoertuigen van het type stationwagen of "break" en racewagens, met een motor met zelfontsteking, met een cilinderinhoud van > 1.500 cm ³ , doch ≤ 2.500 cm ³ , nieuw (m.u.v. kampeerauto's; voertuigen, speciaal ontworpen voor het zich verplaatsen op sneeuw en andere speciale voertuigen bedoeld bij onderverdeling 8703.10)	5,32
2	87032210	10,0	automobielen, incl. motorvoertuigen van het type stationwagen of "break" en racewagens, met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers, met een cilinderinhoud van > 1.000 cm ³ , doch ≤ 1.500 cm ³ , nieuw (m.u.v. voertuigen, speciaal ontworpen voor het zich verplaatsen op sneeuw en andere speciale voertuigen bedoeld bij onderverdeling 8703.10)	3,86
3	87032319	10,0	automobielen, incl. motorvoertuigen van het type stationwagen of "break" en racewagens, met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers, met een cilinderinhoud van > 1.500 cm ³ , doch ≤ 3.000 cm ³ , nieuw (m.u.v. kampeerauto's, voertuigen, speciaal ontworpen voor het zich verplaatsen op sneeuw en andere speciale voertuigen bedoeld bij onderverdeling 8703.10)	2,39
4	87032110	10,0	automobielen, incl. motorvoertuigen van het type stationwagen of "break" en racewagens, met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers, met een cilinderinhoud van ≤ 1.000 cm ³ , nieuw (m.u.v. voertuigen, speciaal ontworpen voor het zich verplaatsen op sneeuw en andere speciale voertuigen bedoeld bij onderverdeling 8703.10)	1,38
5	87012010	16,0	trekkers "wegtractors" voor opleggers, nieuw	0,84
6	87042191	10,0	automobielen voor goederenvervoer , met een motor met zelfontsteking, met een maximaal toegelaten gewicht van ≤ 5 ton, met een cilinderinhoud van ≤ 2.500 cm ³ , nieuw (m.u.v. dumpers, bedoeld bij post 870410; automobielen voor bijzondere doeleinden bedoeld bij post 8705; speciale automobielen vervaardigd voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen "Euratom")	0,81
7	27101245	1,57 *	motor benzine , geen biodiesel bevattend, met een loodgehalte van ≤ 0,013 g/l en een research-octaangehalte "RON" van ≥ 95 doch < 98	0,80
8	87042291	22,0	automobielen voor goederenvervoer, met een motor met zelfontsteking, met een maximaal toegelaten gewicht van > 5 ton, doch ≤ 20 ton, nieuw (m.u.v. dumpers, bedoeld bij onderverdeling 870410; automobielen voor bijzondere doeleinden bedoeld bij post 8705; speciale automobielen voor het vervoer van sterk radioactieve stoffen "Euratom")	0,65

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Nr.	Code	VK invoerrecht	Omschrijving	Uitvoer (in %)
9	87034010	10,0	automobielen en andere motorvoertuigen hoofdzakelijk ontworpen voor het vervoer van minder dan 10 personen, inclusief stationwagens en racewagens, met zowel een motor met vonkontsteking en op- en neergaande zuigers als een elektromotor als motor voor de voortstuwing, nieuw (m.u.v. voertuigen voor het zich verplaatsen op sneeuw, andere speciaal ontworpen voertuigen van de onderverdeling 8703.10 en plug-in hybride-auto's)	0,47
10	87033110	10,0	automobielen, incl. motorvoertuigen van het type stationwagen of "break" en racewagens, met een motor met zelfontsteking, met een cilinderinhoud van $\leq 1.500 \text{ cm}^3$, nieuw (m.u.v. voertuigen, speciaal ontworpen voor het zich verplaatsen op sneeuw en andere speciale voertuigen bedoeld bij onderverdeling 8703.10)	0,31
11	87021011	16,0	automobielen voor het vervoer van ≥ 10 personen , incl. de bestuurder, met een motor met zelfontsteking "diesel- of semi-dieselmotor", met een cilinderinhoud van $> 2.500 \text{ cm}^3$, nieuw	0,28
12	38260010	6,5	monoalkylesters van vetzuren, met een estergehalte van 96,5 volumepercenten of meer (FAMAE)	0,26
13	27101225	1,57 *	speciale lichte oliën (m.u.v. white spirit) uit aardolie of uit bitumineuze mineralen	0,24
14	04063039	19,1 euro/100kg	smeltkaas , ongeraspt noch in poeder, met een vetgehalte van ≤ 36 gewichtpercenten en met een vetgehalte, berekend op de droge stof, van > 48 gewichtpercenten (m.u.v. smeltkaas van uitsluitend Emmentaler, Gruyère en Appenzell, ook met toevoeging van Glaris-kruidkaas, zgn. "Schabziger", opgemaakt voor de verkoop in het klein, met een vetgehalte, berekend op de droge stof, van ≤ 56 gewichtpercenten)	0,21
15	87032410	10,0	automobielen, incl. motorvoertuigen van het type stationwagen of "break" en racewagens, met een motor met vonkontsteking en met op- en neergaande zuigers, met een cilinderinhoud van $> 3.000 \text{ cm}^3$, nieuw (m.u.v. voertuigen, speciaal ontworpen voor het zich verplaatsen op sneeuw en andere speciale voertuigen bedoeld bij onderverdeling 8703.10)	0,17
16	02071190	19,6 euro/100kg + TRQ	hanen en kippen "pluimvee", geplukt, schoongemaakt, ontdaan van kop, hals, poten, hart, lever en spiermaag, zgn. "kippen 65", of in andere staat aangeboden, vers of gekoeld (niet in stukken gesneden en m.u.v. zgn. kippen 83 en zgn. kippen 70)	0,16
17	17019910	15 euro/100kg	witte suiker , waarvan het aantal gewichtpercenten sacharose, in droge toestand, overeenkomt met een polarisatiegraad van $\geq 99,5$ (m.u.v. gearomatiseerde suiker en suiker met toegevoegde kleurstoffen)	0,13
18	02071350	36,3 euro/100kg + TRQ	borsten en delen daarvan, met been, van hanen of van kippen "pluimvee", vers of gekoeld	0,12
19	02071310	61,8 euro/100kg + TRQ	delen van hanen of van kippen "pluimvee", uitgebeend, vers of gekoeld	0,11
20	38249992	1,57 *	chemische producten of preparaten, voornamelijk samengesteld uit organische verbindingen , in vloeibare vorm bij 20°C , n.e.g.	0,10

Nr.	Code	VK invoerrecht	Omschrijving	Uitvoer (in %)
21	02031955	11,4 euro/100kg	vlees van varkens "huisdieren", uitgebeend, vers of gekoeld (m.u.v. buiken "buikspek" en delen daarvan)	0,10
22	02031110	7,1 euro/100kg	varkens "huisdieren", hele en halve dieren, vers of gekoeld	0,10
23	04063031	18,4 euro/100kg	smeltkaas, ongeraspt noch in poeder, met een vetgehalte van ≤ 36 gewichtspersenten en met een vetgehalte, berekend op de droge stof, van ≤ 48 gewichtspersenten (m.u.v. smeltkaas van uitsluitend Emmentaler, Gruyère en Appenzell, ook met toevoeging van Glaris-kruidkaas, zgn. "Schabziger", opgemaakt voor de verkoop in het klein)	0,10
24	38200000	6,5	antivries preparaten en vloeibare ontdooiingspreparaten (m.u.v. additieven voor minerale olie of voor andere vloeistoffen die voor dezelfde doeleinden worden gebruikt als minerale olie)	0,09
25	27101290	1,57 *	lichte oliën en preparaten uit aardolie of uit bitumineuze mineralen, geen biodiesel bevattend, n.e.g. (m.u.v. die bestemd om chemisch te worden verwerkt en m.u.v. speciale lichte oliën, motorbenzine en lichte reactiemotorbrandstof)	0,08
	Overige			1,74
	TOTAAL			20,79

(*) Geschat gemiddeld VK-invoerrecht.

Bronnen: Nationale Bank van België en HM Treasury.